

vergadering **C31**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 20 oktober 2022

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het integriteitsbeleid in de jeugdsector – 247 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over weerbaarheid van jongeren bij ongewenst gedrag – 286 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de mediarichtlijnen rond zelfdoding bij fictiemakers en influencers – 3754 (2021-2022)	10
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de aanstelling van onafhankelijke bestuursleden bij de raad van bestuur van de VRT – 241 (2022-2023)	15
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-beleid met betrekking tot het verhogen van de schermaanwezigheid van mensen met een beperking – 3899 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de manier waarop de media mensen met een beperking in beeld brengen – 3927 (2021-2022)	20
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over Belgisch-Nederlandse dubbing op streamingplatformen – 37 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over nazorg voor kandidaten van televisieprogramma's – 250 (2022-2023)	31

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het integriteitsbeleid in de jeugdsector – 247 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Collega's, in het kader van de YOUCA Action Day geef ik graag het woord aan de voorzitter Angelo Rahimy.

Angelo Rahimy: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): In het kader van de YOUCA-stagedag zal ik het echte werk laten uitvoeren door mijn stagiaires. Julie Moens zal mijn eerste vraag om uitleg stellen.

Julie Moens: De Vlaamse overheid maakt samen met De Ambrassade, Pimento en Tumult werk van een gericht integriteitsbeleid. Dat kadert binnen prioriteit 1 binnen het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) 'Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling'.

Pimento zal instaan voor de trajecten integratiebeleid en workshops over integriteit, terwijl men bij Tumult zal terechtkunnen voor het aanbod van de zogenaamde 'rapid response coaches'.

De Ambrassade zal in dezen haar ondersteunende rol voor de jeugdsector blijven vervullen: stimuleren van integriteitsbeleid; ondersteuning versterken; informeren van kinderen, jongeren en hun ouders, en bekendmaken van de aanspreekpunten Integriteit.

De samenwerking van Vlaanderen met die organisaties moet leiden tot een performant integriteitsbeleid binnen de jeugdsector en dat is een heel goede intentie. Onze kinderen en jongeren moeten zorgeloos jong kunnen zijn. Hun fysiek, seksueel en psychisch welzijn moet gewaarborgd zijn. Een performant integriteitsbeleid is een absolute sleutel in dat verhaal.

Ik had van de minister graag een antwoord gekregen op volgende vragen.

Welke samenhang dan wel hiërarchie bestaat er tussen dit plan, het actieplan grensoverschrijdend gedrag binnen de mediasector, het beleid Mediawijsheid en de influencercode?

Op welke manier zal de samenwerking tussen alle organisaties geëvalueerd worden?

Op welke wijze krijgt integriteitsbeleid een plek in het voorgenomen geïntegreerde jeugddecreet?

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De gemene deler tussen al die initiatieven is de bescherming van de integriteit van mensen, van kinderen en jongeren en ook van volwassenen. Er is geen hiërarchie tussen de verschillende plannen. Ze verschillen van doelgroep, beoogde doelstellingen of betrokken beleidsdomeinen.

Ik coördineer het JKP en dat geldt voor de volledige regering. Daarin worden de doelstellingen voor kinderen en jongeren opgenomen in de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse Regering. Ik doe dat niet alleen, maar samen met de acht andere regeringscollega's. Prioriteit 1 is inderdaad Welbevinden. Streven naar veel respect voor integriteit van kinderen en jongeren is daarvan een onderdeel.

Dat is een belangrijke focus in het jeugdbeleid en ook in dat van de hele Vlaamse Regering waar het gaat over kinderen en jongeren.

Daarnaast heb ik ook een actieplan voor de mediasector ontwikkeld, specifiek voor mediaspelers- en bedrijven, voor mensen die werkzaam zijn in de mediasector, of ze dat nu doen als journalist of bijvoorbeeld als stagiair. We doen dat samen met de sectorfederatie Mediarte en verschillende spelers binnen de mediasector. Als minister van Media is het mijn doelstelling om gevallen van grensoverschrijdend gedrag in de mediasector tegen te gaan. Daarvoor dient dat plan.

Mediawijsheid is een belangrijk transversaal beleidsthema binnen verschillende sectoren en beleidsdomeinen. Transversaal betekent dat het toepasselijk is op verschillende domeinen, dus niet alleen binnen een enkel domein, zoals Media of Jeugd. Ik ben verantwoordelijk voor de opmaak en de opvolging van de beheersovereenkomst met het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid, een kenniscentrum binnen het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (Imec), een Vlaamse instelling die bezig is met innovatie en technologie. De Vlaamse Regering heeft de nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2022-2025 begin dit jaar goedgekeurd.

We willen daarmee kennis, vaardigheden en attitudes van mensen versterken, bijvoorbeeld wat betreft de gevaren van nieuwe media. Het gaat om jonge mensen, maar ook alle categorieën van personen in Vlaanderen. Wat integriteit betreft, gaat het om werken aan digitale veiligheid tegen online risico's, zoals cyberpesten, vriendschapsfraude, bedreigingen van de privacy, online haatspraak enzovoort. Digitale inclusie van kwetsbare doelgroepen is een belangrijk thema daarvoor.

De bedoeling van de influencercode is om influencers op Instagram of TikTok goed te informeren over de wetgeving, maar ook over manieren waarop je met bepaalde zaken omgaat. Als volgers je bijvoorbeeld aanspreken over mentale problemen of over zelfdoding, heb je als influencer een grote verantwoordelijkheid en moet je goed weten hoe je daarmee omgaat.

Kortom, al die initiatieven zijn complementair. Ze bestaan naast elkaar, maar versterken elkaar en in sommige gevallen overlappen ze elkaar. Om die redenen is het belangrijk dat er zo veel mogelijk coördinatie is. Dat gebeurt door het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, zowel binnen het team Media als het team Jeugd. Kennisdeling en expertise-uitwisseling tussen de verschillende organisaties worden aangemoedigd. Er zijn ook experts die daarrond werken.

De vraag was ook hoe we de samenwerking tussen alle organisaties evalueren. Ik ga ervan uit dat het vooral gaat over de samenwerking tussen De Ambrassade, Pimento en Tumult om te komen tot een performant integriteitsbeleid binnen de jeugdsector. Samenwerking is inderdaad cruciaal voor het welslagen van de aanpak.

De drie organisaties hebben een hele geschiedenis in het samenwerken op vlak van integriteitsversterking binnen de jeugdsector, onder meer omdat ze gezamenlijk een API-tool hebben ontwikkeld. API staat voor 'Aanspreekpunt Integriteit'. Specifiek voor de bijkomende versterkingstrajecten die ik net heb opgezet, heb ik de samenwerking uitdrukkelijk laten inschrijven in de opdracht van De Ambrassade, dat is de koepel van het jeugdwerk. Vanuit zijn reguliere opdracht voor praktijkontwikkeling, -ondersteuning en informatie van de jeugdsector moet De Ambrassade ook coördinerend handelen. Samenwerking moet er zijn met Tumult en Pimento, maar ook met experts binnen en buiten het jeugdwerk. Mijn Departement Cultuur, Jeugd en Media zal de samenwerking en de resultaten in het kader van de werkgroep integriteit jeugd evalueren.

Dan was er nog de laatste vraag: op welke wijze krijgt integriteitsbeleid een plek in het voorgenomen geïntegreerde jeugddecree?

Het is zo dat er vandaag een viertal decreten zijn voor de jeugdsector. We gaan die allemaal samenbrengen in één decreet. Dat zal hier in de commissie uitvoerig besproken worden. Naast vragen stellen aan de minister, heeft het parlement ook als taak om decreten, wetgeving te maken. En het is zo dat we integriteitsbeleid in dat decreet heel uitgesproken zullen opnemen. Er is vandaag al een integriteitsbeleid en het organiseren van een API is een subsidievoorwaarde voor de landelijke jeugdverenigingen. De bedoeling is nu om de algemene subsidievoorwaarden voor alle verenigingen te veralgemenen, gelijk te maken. Dat betekent dat alle verenigingen die subsidies willen ontvangen op het Vlaamse en het bovenlokale niveau daaraan zullen moeten voldoen.

Op dit moment zijn we nog bezig om dat decreet te schrijven, maar zodra het decreet naar hier komt, zullen we daar extra informatie over kunnen geven.

Angelo Rahimy: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel voor de antwoorden, minister.

Een degelijk integriteitsbeleid kan natuurlijk pas ernstig vorm krijgen, dat kan pas degelijk uitgewerkt worden, wanneer er geïntegreerd beleid is. U hebt daarnet duidelijk gemaakt in hoeverre alles verweven zit met elkaar en dat het zaak is om de verschillende componenten naast elkaar te behandelen met verschillende domeinen en verschillende organisaties om zo vanop alle vlakken aan dat integriteitsbeleid te werken. Die plek in dat geïntegreerd jeugddecreet is zeker een stap in de goede richting. We moeten naar al die domeinen blijven kijken. Ik ben er echt van overtuigd dat het een enorme meerwaarde is.

Nu, we hebben het in de commissie al heel regelmatig gehad over het geïntegreerde jeugddecreet. U weet dat ik nogal eens ongeduldig durf te zijn. Ik vroeg me af of we nog meer zicht hadden op de timing.

U hebt ook aangegeven dat u verschillende initiatieven neemt als coördinerend minister van Jeugd en Kinderrechten. Ik vroeg mij af of u, afgezien van het kind- en jongereneffectrapport (JoKER), nog andere instrumenten tot uw beschikking hebt om in te zetten om de evaluatie en de opvolging te verzekeren.

Angelo Rahimy: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Dank u wel, voorzitter, u doet uw werk uitstekend.

Minister, ik wil mij aansluiten bij het pleidooi van collega Perdaens om hier heel actief rond te werken. De vraag die ze hierover indient, is heel terecht.

Ten tweede ben ik ook heel enthousiast over het feit dat het decretaal verankerd zou worden in het nieuwe geïntegreerd jeugddecreet. We delen niet alleen de inhoudelijke overtuiging, maar ook het gevoel van urgentie. Ook ik wil peilen naar de timing van het decreet. De legislatuur vordert stilaan. Ik zou graag hebben dat we dit nog op een serene manier in het parlement kunnen bespreken. Daarom vroeg ik me af wanneer het jeugddecreet naar de commissie en het parlement komt.

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik wil eerst de vraag over de timing beantwoorden. Ik deel jullie aanvoelen dat dit op een ordentelijke en serene manier moet kunnen worden behandeld in het parlement, dus ver voor de verkiezingen in mei of juni 2024. Ik zou heel graag het ontwerp van decreet in eerste lezing nog dit jaar goedgekeurd zien, liefst voor de kerstvakantie, zodat we het in het voorjaar 2023 in het parlement kunnen behandelen. Dan is het voor de zomer 2023 afgerond. Zo zou ik het heel graag zien.

Er was ook een vraag van mevrouw Perdaens over welke verschillende manieren van opvolging inzake integriteit er nog mogelijk zijn. Ten eerste zijn er de aanspreekpunten integriteit (API's) en die willen we breder bekendmaken. We hebben daar al op verschillende manieren aan gewerkt, maar de bedoeling is ook dat ze voldoende intervisies doen onder elkaar. Dat is een manier om hun werkzaamheden op te volgen.

Er komen ook werkingsverslagen van onze jeugdorganisaties waarin ze rapporteren, onder meer over decretale vereisten zoals de API die zijn opgenomen. In het kader van het geïntegreerd jeugddecreet heb ik aan mijn administratie gevraagd om niet alleen controles te doen op papier over hoe het zit met onze dossiers, maar ook om regelmatig werkbezoeken te doen en zo de sector beter aan te voelen en beter te kunnen inschatten wat er leeft. Tijdens een werkbezoek kan er natuurlijk ook worden gepeild naar het integriteitsbeleid.

Dit zijn enkele elementen die toelaten om dit nog sterker op te volgen.

Angelo Rahimy: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Julie Moens: Dank u wel, minister Dalle, en alle leden die zijn tussengekomen.

De essentie is dat elk kind en elke jongere zich om het even waar veilig moet voelen. Dat moet gebeuren in jeugdbewegingen, maar ook in elke andere organisatie. Zij moeten hier ook mee bezig zijn, zodat jongeren en ouderen de geruststelling hebben dat hun kinderen veilig zijn en zichzelf kunnen zijn. Dit is de pure basis, het is gewoon een basisbehoefte, net zoals water drinken als je dorst hebt. Het is een basisbehoefte die elk kind in Vlaanderen nodig heeft, een veilige omgeving waar het zichzelf kan zijn. *(Applaus)*

Angelo Rahimy: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over weerbaarheid van jongeren bij ongewenst gedrag – 286 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Angelo Rahimy: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik geef het woord aan mijn uitstekende compagnon de route Fara Barbaix.

Fara Barbaix: Voorzitter, collega's, minister, het weekblad Humo brengt deze week schrijvende verhalen van machtsmisbruik binnen het studentenleven. Ondanks alle goed bedoelde afsprakenkaders gelden er binnen sommige verenigingen blijkbaar nog steeds bepaalde culturen die leiden tot straffeloos grensoverschrijdend gedrag. Vooral dooprutuelen, waarbij er een duidelijke hiërarchie is tussen de schacht en het presidiumlid, vormen een risicovol kader. Drankmisbruik, al dan niet onder dwang, verhoogt de kans dat het mis loopt. Hierbij wil ik wel expliciet benadrukken dat ik er absoluut van overtuigd ben dat de overgrote meerderheid van presidiumleden en bij uitbreiding studenten deugen.

De studentendopen en alles wat ermee samenhangt, zit bij uw collega van Onderwijs, maar ik zoom graag eens uit op twee aspecten binnen het beleidsdomein Jeugd.

Om te beginnen, hoop ik uit de grond van mijn hart dat het een ontorechte vrees is dat dergelijke toestanden ook kunnen voorkomen binnen het jeugdwerk. Ook al heb ik daar absoluut geen vermoedens van of ving ik geen geruchten in die richting

op, toch zien we ook daar soms een zekere hiërarchie en bestaan er bepaalde vormen van overgangsrituelen. Een potentieel gevaarlijke situatie dus, terwijl het jeugdwerk net dé 'safe space' bij uitstek zou moeten zijn voor jongeren.

Los daarvan deden de getuigenissen in Humo me stilstaan bij de algemene weerbaarheid van jongeren, meestal maar niet uitsluitend meisjes, wanneer ze geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag. We horen vooral verhalen van schaamte en zelfs van 'misschien hebben we het wel zelf gezocht'. Zeker wanneer het gaat om een zelfgekozen ontgroening of wanneer het gedrag betreft binnen de sfeer van uitgaan, van veel te veel drinken en alle remmen losgooien.

Het verhaal gaat dus verder dan studentendopen. Het gaat om weerbaarheid in het algemeen om de eigen grenzen te respecteren en te laten respecteren. En om de schroom af te werpen om klacht in te dienen tegen wie die grenzen niet respecteert.

Minister, hoe schat u de kans in dat uit het jeugdwerk gelijkaardige verhalen opduiken als uit bepaalde uitwassen van het studentenleven? Hoe wordt die kans zo klein mogelijk gehouden? Is het voldoende duidelijk waar eventuele slachtoffers heen kunnen?

Hoe zult u verder werken op de weerbaarheid bij onze jongeren zodat de 'zelfgezocht-vergoelijking' en het beschaamd verzwijgen definitief verdwijnen? Hoe zult u hen ervan overtuigen dat ook bij ongeremd uitgaan, zij nog steeds hun eigen grenzen mogen stellen en verdedigen? Hoe zult u de drempel om klacht in te dienen verder helpen weglakken?

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Het antwoord wordt gegeven door YOUCA-deelnemer Salamata Diallo.

Salamata Diallo: Deelname aan het jeugdwerk kan een kind of jongere versterken in de verdere ontwikkeling, daar geloof ik zeer sterk in. Jeugdwerk is een plek bij uitstek waar leeftijdsgenoten samen kunnen komen, vrienden maken, experimenteren. Daar horen ook eerste relaties bij alsook eerste afwijzingen. We moeten daarom niet wachten op verhalen of negatieve gebeurtenissen om een sterk integriteitsbeleid binnen het jeugdwerk ten volle uit te werken.

Via het huidige decreet bestaan er vereisten voor de erkende jeugdorganisaties. Integriteit vormt een competentie binnen kadervorming. Om het jeugdwerk verder te ondersteunen in het realiseren van deze cultuur weerbaarheidsopbouw en integriteitsbescherming, werden bijkomende afspraken gemaakt met de Ambrassade, Pimento en Tumult. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op de vraag die collega Perdaens net stelde.

Het Aanspreekpunt Integriteit (API) speelt een belangrijke rol. Een API is het eerste aanspreekpunt binnen organisaties wanneer iemand vragen, bezorgdheden of meldingen heeft over integriteit, zoals pesten, agressie, conflicten en seksualiteit. Om de kenbaarheid van API's, zowel voor jeugdwerkers, kinderen, jongeren en ouders te verhogen, heb ik recentelijk bijkomende stappen laten zetten.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media beschikt over een specifieke webpagina met alle relevante informatie over het integriteitsbeleid in het jeugdwerk. Deze pagina bevat een link naar de webpagina van De Ambrassade met een overzicht van de contactgegevens van de aanspreekpunten integriteit bij de verschillende jeugdorganisaties. Ook op de site van erkende jeugdverenigingen staat duidelijk vermeld wie het API is en hoe het te bereiken is.

Een van de hoofdpodochten van De Ambrassade in het kader van de bijkomende afspraken is de ondersteuning van API's in hun werking en het verbeteren van de

herkenbaarheid voor collega's, lokale afdelingen, jongeren en ouders. Dit kan op velerlei manieren, rekening houdend met de organisatie en de 'afstand' tussen API en een lokale groep.

Op vlak van informatie op maat voor de jongeren heeft WAT WAT bij een vijftiental artikels gerelateerd aan integriteit de actieve link naar API in het jeugdwerk gelegd.

Specifiek voor kinderen lopen op dit moment gesprekken met Ketnet om samen met hen te bekijken hoe informatie op kindermaat kan worden doorvertaald.

Inzetten op de weerbaarheid van kinderen en jongeren, hoort bij het emancipatoirisch werken binnen het jeugdwerk. Door in te zetten op de bekendmaking van de API's en het bredere integriteitsbeleid, geloof ik dat we de verdere cultuuromslag samen kunnen realiseren.

Wanneer jeugdwerkers zelf een goede kennis van integriteit hebben, grenzen benoemen en respecteren, wanneer ze elkaar kunnen aanspreken op gedrag en waar nodig durven en kunnen reageren, zal dit ook uitstralen naar de kinderen en jongeren. Het is cruciaal dat tot op het individuele niveau een praatcultuur, veilige ruimtes en weten waar je terecht kunt als het fout loopt, optimaal wordt uitgewerkt. Pimento en Tumult kunnen met hun bijkomende opdrachten de jeugdsector hierin begeleiden en ondersteunen.

Kinderen en jongeren zelf hebben mee de sleutel in handen van een cultuuromslag. Zo staat op WAT WAT een algemene bijdrage over grensoverschrijdend gedrag en grenzen mogen trekken. (*Applaus*)

Angelo Rahimy: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, u doet het, zoals iedere week, uitstekend.

Het is een zeer belangrijk thema. Ik denk dat we helemaal op dezelfde lijn zitten. Er is al heel wat gebeurd. Er is een grote gevoeligheid zowel binnen lokale jeugdwerkgroepen als binnen de koepels. In dat opzicht is het een goed spoor om het op deze manier aan te pakken.

Ik zie ook heil in de samenwerking met Ketnet en met WAT WAT om een aantal dingen bespreekbaar te maken.

Ik zie nog één leemte. Als er een problematische cultuur ontstaat rond grenzen, dan gebeurt dat vaak in geïsoleerde groepen, in jeugdwerkgroepen die wat losstaan van hun koepels. Een lokaal bestuur en de lokale jeugddiensten, die toch wat dichterbij zitten, zouden dan een actieve rol kunnen spelen. Ik geef een voorbeeld: niet iedere lokale Chiroafdeling staat dicht bij de nationale koepel van Chiro, maar staat soms dicht bij het lokale gemeentebestuur.

Minister, in welke mate is er ook een spoor ontwikkeld of in ontwikkeling met Bataljong, met de lokale besturen om te bekijken of zij een bepaalde ondersteunende rol kunnen spelen? Zijn er ook API's of pistes voor API's bij lokale besturen? Hoe kijkt u daarnaar?

Angelo Rahimy: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega, ik dank u voor de vraag.

Het is weinig verrassend dat ik graag aansluit. De vorige vraag en deze zijn erg gelinkt, zowel in beleid als in tussenkomsten. We hadden ze misschien ook kunnen samenvoegen, maar het is belangrijk genoeg om ze apart te behandelen.

Een deel van de problematiek, wat studentenverenigingen betreft, ligt buiten uw bevoegdheid als minister van Jeugd. Tegelijk ligt het dan weer volledig binnen uw bevoegdheid als coördinerend minister van Jeugd en kinderrechten.

Julie Moens gaf heel terecht aan hoe ongelooflijk belangrijk het is om je als kind en jongere veilig te voelen en jezelf te kunnen zijn, eender waar je bent. Mijn collega had het terecht over lokale jeugdwerkingen die misschien iets verder verwijderd zijn van hun koepels, maar er zijn natuurlijk ook nog heel wat jeugdwerkingen of organisaties die niet eens binnen het erkend jeugdwerk vallen.

Je kunt hen niet opleggen om met een API te werken, maar kan er bijvoorbeeld worden gewerkt aan een sensibiliserings- of promotietraject voor niet-erkende jeugdwerkingen of organisaties die werken met jeugd om in te zetten op API's? Ik weet dat ze al kunnen aansluiten bij de opleiding voor API's maar u sprak ook over opvolging eens er een API is. Naast een opleiding tot API is het van elementair belang dat je ook opvolgt wat die dan doet en of men zijn werk kan doen.

Ik zou dus heel graag vragen om het open te trekken ook net buiten uw bevoegdheid, ook voor de werkingen die eigenlijk buiten het erkend jeugdwerk vallen en dat in samenwerking met lokale besturen en andere organisaties. Bijvoorbeeld LARP in Vlaanderen (Live Action RolePlay) valt er niet onder, maar neemt wel zeer graag deel aan het netwerk van de API's.

Angelo Rahimy: De minister heeft het woord.

Salamata Diallo: Collega Vaneekhout, geïsoleerde groepen die zich ver van de koepels bevinden, zouden door de lokale besturen en Bataljong kunnen worden ondersteund. Ze hebben ook een API. De Ambrassade zal ook proberen om de lokale afdelingen beter te bereiken.

Collega Perdaens, voor studentenverenigingen is het belangrijk om veilig jezelf te kunnen zijn.

Over organisaties buiten het erkend jeugdwerk moeten wij nog vergaderen.

Minister Benjamin Dalle: Mag ik aanvullen, mevrouw de minister?

De focus van het beleid en het toekomstig decreet ligt op die organisaties die wij decretaal regelen, die erkend zijn door Vlaanderen en die we ondersteunen en subsidiëren. Met andere woorden, de focus is het erkend landelijk en bovenlokaal jeugdwerk.

Er zijn dan ook nog organisaties die puur lokaal werken in een of meerdere gemeenten. We rekenen op de lokale besturen om mee te werken aan ons integriteitsbeleid, maar dat betekent niet dat we organisaties die erbuiten staan – je kunt ook buiten een erkenning door Vlaanderen opereren –, links laten liggen. Er zijn oefeningen, zowel binnen het departement als bij De Ambrassade, om opvolging te realiseren en om uit te wisselen. Anders dan bij organisaties die verantwoordelijk zijn ten aanzien van ons omdat ze een erkenning of een subsidiëring krijgen, zijn er geen decretale regels op zich voor organisaties die zich niet tot ons richten. Dat neemt niet weg dat we er wel verder rond werken.

Angelo Rahimy: Mevrouw Barbaix heeft het woord.

Fara Barbaix: Minister, het thema gaat mij maar ook Jeremie heel nauw aan het hart. Veiligheid en grenzen respecteren, is zo belangrijk. We zullen uw goede aanpak in dezen dan ook blijven opvolgen. Ik dank u. (*Applaus*)

Angelo Rahimy: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de mediarijhtlijnen rond zelfdoding bij fictiemakers en influencers – 3754 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Angelo Rahimy: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Jaarlijks publiceren de Arteveldehogeschool en Comeos de Sociale Media en Influencer Barometer. Hieruit blijkt dat bijna negen op de tien Belgische jongeren influencers volgen. De invloed die deze influencers hebben op jongeren is groot. De term komt natuurlijk ergens vandaan. Liefst een op de drie jongeren die influencers volgen, heeft in de voorbije drie maanden iets gekocht nadat een influencer er promotie voor maakte. Dat is, volgens de studie, een stijging tegenover vorig jaar toen het nog ging over een op de vier jongeren.

Hoewel influencers zich sinds kort moeten houden aan strengere advertentieregels, blijven ze immens populair bij jongeren. Influencers zijn, door hun massaal bereik binnen een jong doelpubliek, voor veel van hun volgers een voorbeeld. Ook vinden jongeren er inspiratie wanneer het gaat over mentaal welzijn, gezondheid, geestelijke gezondheid of veerkracht.

Sinds 2004 kennen we de mediarijhtlijnen rond zelfdoding, die destijds werden opgemaakt voor de traditionele mediakanalen.

Minister, in november 2019 vroeg ik u hoe u staat tegenover de denkpiste om eventuele mediarijhtlijnen of -adviezen ook uit te breiden naar influencers op sociale media. Hierop antwoordde u destijds dat u zeker wou bekijken welke initiatieven u kon nemen om naast traditionele media en traditionele journalisten, ook influencers bewust te maken van de kracht van preventie van zelfdoding.

U voegde de daad bij het woord en nam contact op met het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP). VLESP kreeg vervolgens de opdracht om de bestaande mediarijhtlijnen te evalueren en waar nodig voorstellen te doen tot bijsturing.

Vervolgens heb ik u gevraagd naar het bestaan van begeleiding of advies voor individuele influencers die een buitengewoon groot bereik hebben. Daarop antwoordde u dat individuele influencers al bij VLESP terecht kunnen, maar dat dit in de praktijk niet zo vaak gebeurt. U toonde zich opnieuw bereid om samen met VLESP werk te maken van individuele begeleiding of advies. Ook zij waren van mening dat als de richtlijnen er zijn, ze zo goed mogelijk moeten worden verspreid.

Enkele jaren terug stelde ik ook voormalig minister Jo Vandeurzen, destijds bevoegd voor Welzijn, naar aanleiding van de Netflixserie '13 Reasons Why' een vraag over mediarijhtlijnen. De minister antwoordde dat bij de opmaak van mediarijhtlijnen ook rekening moet worden gehouden met fictiemakers.

Het correct omgaan met zelfdoding op sociale media, in series en televisieprogramma's is een must voor jongeren, maar ook voor volwassenen en ouderen. Bijdragen aan het voorkomen van zelfdodingen is een zaak van iedereen, maar ook van ons Vlaamse beleid. We moeten erop toezien dat influencers en tv-makers er correct mee kunnen omgaan.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de opmaak van richtlijnen of een gedragscode gericht op influencers? Komt die er? Zo ja, met welke actoren werkt u samen? Houdt u ook rekening met nieuwe populaire sociale mediaplatformen die ontstaan of groeien? Wat is de stand van zaken van uw ambitie om werk

te maken van individuele begeleiding of advies voor individuele influencers? Hoe worden de influencers bereikt en hoe reageren ze op dit initiatief?

Wat is de stand van zaken van de richtlijnen voor Vlaamse fictiemakers? Wie neemt of nam deel aan de opmaak van deze richtlijnen voor Vlaamse fictiemakers? Hoe reageren de Vlaamse fictiemakers op het initiatief?

De mediarijchlijnen van 2004 kennen vele evaluaties. De laatste was in 2020. Plant u een nieuwe evaluatie? Zo ja, wanneer en hoe?

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De influencercode is een online handleiding om influencers te helpen bij hun activiteiten en hen te wijzen op de impact van hun posts en berichtgeving. Het is een tool om praktische vragen te beantwoorden, maar evengoed willen we tools aanbieden om op een ethische manier te communiceren rond belangrijke en gevoelige thema's zoals zelfdoding en donkere gedachten. Voor de duidelijkheid, het is niet de bedoeling om nieuwe regels uit te vaardigen, het is meer de bedoeling om bestaande regels helder te stellen en aanbevelingen te geven over belangrijke maatschappelijke thema's.

We hebben in Vlaanderen ongelooflijk veel expertise over tal van maatschappelijke thema's. We hebben die expertise en die organisaties heel intens betrokken bij de opmaak van de influencercode. Het gaat dan niet alleen over de influencers zelf, maar ook over hun agencies, de professionals die hen begeleiden, en tal van relevante expertenorganisaties zoals VLESP, Sensoa, WAT WAT, Child Focus, de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM), de KU Leuven, Universiteit Gent enzovoort. Het is essentieel dat we zo veel mogelijk relevante partners betrekken om tot een gedragen eindproduct te komen.

De code houdt rekening met de meest voorkomende sociale mediaplatformen onder influencers zoals YouTube, Instagram, Snapchat, Twitch, TikTok en Twitter. Het is een dynamisch product en dat betekent dat we inspelen op nieuwe tendensen en dat nieuwe sociale mediaplatformen die de komende jaren ongetwijfeld zullen ontstaan, zullen worden betrokken in de code.

Het is niet mijn taak als minister van Media om in te staan voor individuele begeleiding of advies aan individuele influencers. Het is de bedoeling dat de code een hulpmiddel is voor hen, dat er handvaten worden aangereikt met, waar nodig, doorverwijzing naar de echte experts ter zake, bijvoorbeeld door hulplijnen die we in Vlaanderen hebben.

In het voorjaar van 2021 hebben de Universiteit Gent en de Artevelde Hogeschool op mijn vraag Vlaamse influencers bevroegd. De bevraging peilde onder meer naar de kennis van de influencers over de bestaande regelgeving en de manier waarop influencers communiceren over relevante maatschappelijke thema's. Er werd ook nagegaan in hoeverre influencers nood hebben aan zo'n deontologische code en hoe die er dan precies moet uitzien. Nadien hebben we een participatief traject opgestart onder begeleiding van het communicatiebureau Hurae met input van een aantal influencers die lid waren van het kernteam. We zijn dat nu nog aan het versterken. We hebben een beetje vertraging opgelopen omdat we de gedragenheid bij de influencers nog wat willen aanscherpen, zodat, als het gelanceerd wordt, dit niet zomaar een plan van de minister van Media is maar ook echt gedragen wordt door belangrijke influencers.

Uw tweede reeks vragen ging over de richtlijnen voor Vlaamse fictiemakers. Die werden ontwikkeld in 2016. Ze werden destijds ontwikkeld door de Werkgroep Verder, de organisatie voor nabestaanden die intussen een deelwerking geworden is van VLESP. Een uitgebreide bevraging van fictiemakers via een online survey,

interviews en focusgroepen diende als basis en diverse fictiemakers vanuit televisie, film en theater werden betrokken in dat ontwikkelingsproces. De richtlijnen zijn dus zowel gebaseerd op onderzoek als op ervaringen van fictiemakers zelf. De digitale brochure zal in 2023-2024 door VLESP worden opgefrist en worden omgezet naar webcontent om de adviezen toegankelijker te maken.

De sectorfederatie VOFTP (Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten) geeft aan dat de adviezen ruim verspreid zijn onder de leden en meent dat die adviezen door de audiovisuele sector goed opgevolgd worden. VLESP stelt dat de meeste fictiemakers openstaan voor advies en dat ze het advies bovendien erg inzichtelijk en nuttig vinden. Sommigen ervaren de richtlijnen toch als beknottend of zelfs als 'in strijd met de artistieke vrijheid'. Voornamelijk het niet verwijzen naar of in beeld brengen van methodes is een richtlijn die blijkbaar vaak niet wordt gevolgd in Vlaamse fictie. Dat vraagt dus zeker nog voldoende opvolging.

Tot slot vroeg u naar de evaluatie van de mediarijchtlijnen. Zoals u aangeeft in de vraagstelling, werden ze in 2020 geëvalueerd. Dat is een goed moment geweest. We hebben, samen met VLESP en de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ), een goede brochure ontwikkeld die ook gebruikt wordt door journalisten. Het maakt deel uit van het nieuwe Vlaams Actieplan Suïcidepreventie om die monitoring regelmatig uit te voeren. Dat geldt dus zeker ook voor de werking van de mediarijchtlijnen die verder nauw zullen worden opgevolgd om ze nog meer onderbouwing en kracht te kunnen geven in de toekomst.

Angelo Rahimy: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw omstandige antwoord met heel wat informatie. U weet dat ik dit thema al een hele tijd van nabij volg. Ik vind het dan ook van groot belang dat u er van in den beginne in alle openheid aan gewerkt hebt, want het is gemakkelijk om te zeggen dat de wereld van de influencers flou is, iets dat moeilijk te vatten is, iets dat buiten onze scope en buiten onze bevoegdheid valt. U hebt echt wel geprobeerd om, waar mogelijk, te bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we influencers bijstaan inzake de invloed die ze hebben op mentaal welzijn en preventie. Ik vind het ook bijzonder sterk dat u niet alleen naar de influencers gaat maar ook naar de agencies daarachter, die natuurlijk ook vaak een grote rol spelen.

U maakte een hele opsomming van de partners uit het welzijnsveld die hierin betrokken werden. Ik denk dat die ruime betrokkenheid ervoor zorgt dat dit een inhoudelijk sterk gedragen stuk is. VLESP heeft ook bijzonder veel ervaring met het ontwikkelen van zaken op basis van doelgroepen, of dat nu landbouwers zijn, mensen die eerder een zelfmoordpoging ondernomen hebben of influencers. VLESP is niet voor niets een expertisecentrum. Ik begrijp dat de code eraan komt en dat u het belangrijk vindt dat hij, als hij gelanceerd wordt, sterk gedragen wordt. Toch wil ik u vragen of u mij iets meer kunt vertellen over de timing. Wanneer denkt u de code te lanceren?

Angelo Rahimy: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, voorzitter en heel erg bedankt, collega Jans, voor de vraagstelling. We hebben het hier wel vaker over en ik denk dat het ook een ongelooflijk belangrijk thema is dat u ongelooflijk nauwgezet opvolgt. Uw vraag bestrijkt een heel breed gebied. Er is een verschil tussen fictiemakers en influencers in zowel wat ze doen, hoe ze het doen en wie ze zijn. Het zijn twee volledig verschillende doelgroepen alhoewel dat natuurlijk niet per se zo binnenkomt bij de kijkers.

Bij de eerste groep, die van de fictiemakers, is er een heel strikte controle tijdens het maakproces terwijl influencers veel meer spontaniteit hebben en minder strak

omschreven scenario's volgen waardoor alles een beetje warriger kan worden. In die zin is de brochure van hulplijn 1813 voor fictiemakers absoluut goud waard. Ik ben ongelooflijk blij, minister, dat u aangeeft dat zij die brochure ook als een meerwaarde zien, dat zij daar ook tools uit halen om te kunnen gaan gebruiken en ik leid er hopelijk correct uit af dat die veelvuldig gebruikt wordt door fictiemakers.

De influencers moeten het meest bewust worden gemaakt van de bestaande richtlijnen. Hulplijn 1813 heeft die reeks tips gegeven voor gebruikers van sociale media in de brede zin en ik denk dat dat een ongelooflijk goede zaak is. We hebben het hier heel vaak over dat influencers zich in een grijze zone bevinden tussen social mediagebruiker en fictiemaker. Ze zitten een beetje overal en nergens. Zij zouden dus in feite beide brochures moeten lezen om hun creatieve inhoud te kunnen brengen. Bent u in het kader van de influencercode enigszins in gesprek geweest met hulplijn 1813 om die problematieken mee te nemen?

Anderzijds stel ik me de volgende vraag waarbij ik het misschien een beetje breder trek dan deze problematiek, maar dat is zeker belangrijk voor influencers en voor fictiemakers. We hebben die duidelijke richtlijnen voor wat suicidepreventie betreft, maar u weet, minister – en ik kom daar ook regelmatig op terug –, dat de bekendmaking van andere hulplijnen ook ongelooflijk belangrijk is. Gaat hier nog verder op ingezet worden? Ik denk bijvoorbeeld aan de recente hetze rond de film 'Luckiest Girl Alive', waar er noch een trigger was, noch hulplijnen meegegeven werden. Ik weet dat dat een buitenlandse film op Netflix was, maar het gebeurt ook in de Vlaamse media nog steeds.

Ik had toch heel erg graag gezien dat we daar nog verder werk van konden maken. Tot slot, minister, onlangs werd het Actieplan Grensoverschrijdend gedrag in de media gelanceerd met het luik rond richtlijnen en de bekendmaking van de hulplijnen. Ik had het zonet over klassieke media, fictie en films. Ik vroeg me af of daar nog specifiek op wordt ingezet voor sociale media? Alvast bedankt voor de antwoorden.

Angelo Rahimy: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik zou misschien ook heel kort willen aansluiten, minister. Ik begrijp dat u de fictiemakers vrij goed bereikt maar de influencers zijn echt wel de digital natives. Dat zijn mensen die constant gewoon zijn om met beelden en met social media om te gaan. Ik vraag me dan inderdaad af of een brochure of een tekst wel de beste formats zijn om die mensen te bereiken. Ik denk dat zij hoofdzakelijk informatie verwerken via beelden. Zou het dus niet beter en nuttiger zijn om zo'n brochure te verwerken naar een beeldformat, gepresenteerd bijvoorbeeld door een jongere zoals Flo van Studio Brussel? Zou dat niet ook meer effect hebben om hen aan te spreken in de taal die zij gewoon zijn te spreken, om hen ook beter te bereiken met die richtlijnen?

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, voorzitter. Collega Jans, wat de timing betreft, en dat sluit trouwens ook aan bij de vraag van collega Meuleman, is het voor ons ook heel belangrijk dat niet alleen de code echt gedragen is door heel wat influencers, en dat het niet zomaar een initiatief is van een minister, maar dat het echt wel leeft en kan rekenen op steun, maar ook dat het zeer begrijpelijk naar voren komt.

In die zin is het belangrijk bij de lancering dat het niet zomaar een PDF-tekst is, maar dat daar effectief heel toegankelijke manieren zijn voor influencers om dat ook te lezen en te bekijken met beeldmateriaal, met pancarten die op stories kunnen komen, op Instagram, op TikTok en dergelijke meer. Een voorbeeld daarvan is wat VLESP doet met het maken van filmpjes die ter beschikking gesteld worden via sociale media. En, om dat op een goede manier te doen, hebben we geoordeeld dat we op dit moment nog niet ver genoeg staan.

We hebben al een participatief traject gelopen, we hebben niet alleen een website ontwikkeld, maar ook sociale media instrumenten via de verschillende kanalen. Maar we vinden eigenlijk dat het resultaat nog niet goed genoeg is. Dus willen we nog een extra overheidsopdracht lanceren om ook een externe partner te betrekken om nog meer daarop verder te gaan, die betrokkenheid van influencers nog te verdiepen, met ambassadeurschap en ook met heel toegankelijk materiaal te werken.

Qua timing denken we dat we dat hopelijk volgend voorjaar zullen kunnen lanceren. Dat is in ieder geval toch de ambitie. We hebben daar wel al vertraging opgelopen maar ik denk dat het beter is om het iets trager te doen en meteen goed, dan dat we de timing toch nog proberen te halen en dan iets prematuur lanceren. Dat is wel een belangrijk punt.

Collega Perdaens, wat uw vraag over hulplijn 1813 betreft, was het eerste contact met het Vlaams Expertisecentrum Suicidepreventie omdat dat sterk is verbonden met de hulplijn die niet rechtstreeks mee aan tafel zat, maar via VLESP wel aanwezig was. Zo heeft VLESP bijvoorbeeld de aanbeveling op 1813.be voor sociale mediagebruikers opgesteld. In die zin is dat de juiste partner en op die manier is 1813 de facto ook betrokken.

Het breder vermelden van de hulplijnen, zoals 1813, maar ook Awel en Teleonthaal, en dergelijke meer betreft, komt aan bod in verschillende documenten, zoals de beheersovereenkomst van de VRT waarin we heel duidelijk de momenten stellen waarop de vermelding van 1712 moet gebeuren of worden overwogen. Ik stel vast dat de VRT dat vrij consequent doet. Ze heeft daar geen cijfers over bijgehouden, maar we hebben die indruk. De VRT bevestigt dat ook. De private omroepen proberen dat ook zo veel mogelijk te doen.

Wat de influencers betreft, is dat een deel van wat in de influencercode staat. Als er vragen of direct messages van volgers komen, kan het zinvol zijn om naar die hulplijnen te verwijzen. Het kan ook nuttig zijn dat als je bepaalde gevoelige content deelt die bijvoorbeeld gelinkt is aan donkere gedachten of zelfdoding, je dat niet alleen op een genuanceerde manier brengt, maar dat je ook proactief kunt doorverwijzen via de posts naar de hulplijnen. Ook daar zal de influencercode over spreken.

Angelo Rahimy: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Ik bedank de minister en ook de andere collega's om het thema mee te benadrukken. Minister, u weet dat we in de commissie dat thema goed opvolgen. We delen de mening dat we het best iets sterks en goeds creëren in plaats van dat we nu haastwerk leveren en ons vastpinnen op een of andere deadline. Ik hecht veel belang aan het materiaal dat er wordt geproduceerd en ter beschikking wordt gesteld op maat. Er bestaat daar een grote vraag voor. Het is mijn overtuiging dat wanneer de influencers daarmee aan de slag gaan, het een grote verspreiding kent. Het spreekt voor zich dat ze bijzonder veel mensen bereiken en dat ze een voorbeeldfunctie en een inspiratierol hebben. Wetende hoe belangrijk de preventie van zelfdoding is, vind ik het van cruciaal belang dat ze daar sterke zaken aangereikt krijgen. We kijken samen met u uit naar het voorjaar wanneer we daarover vast en zeker verder kunnen debatteren als de tool gelanceerd is.

Angelo Rahimy: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de aanstelling van onafhankelijke bestuursleden bij de raad van bestuur van de VRT – 241 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijn vraag gaat over de aanstelling van onafhankelijke bestuursleden bij de raad van bestuur van de VRT.

Minister, de Vlaamse Regering wenste de raad van bestuur van de VRT te versterken door vier onafhankelijke bestuurders aan te stellen. Dat is een keuze die de Groenfractie genegen is. Dat hebben we al meermaals gezegd. Het mochten er zelfs meer zijn. We zijn in elk geval al blij met deze start.

De leden van de raad van bestuur hebben een controlerende taak en buigen zich over de strategische keuzes. Met de aanstelling van vier onafhankelijke bestuurders krijgt de raad een extra upgrade. Meer diverse expertise zorgt voor meerstemmigheid en een grondig debat. De VRT moet zich immers recht houden in een snel evoluerend medialandschap. Een sterke koers uitzetten en aanhouden, is essentieel. Ervaring en advies van onafhankelijke experts is bijgevolg waardevol.

Op 21 juni 2022 benoemde de algemene vergadering twaalf bestuurders. Hun mandaat ging in op 4 juli 2022. Jacqueline Smit, Joeri Van Den Bergh, Marleen Nijsten en Jo Maes werden aangeduid als onafhankelijke bestuurders. Na het lezen van de aankondiging op de VRT-website kunnen we stellen dat zo goed als iedereen ervaring heeft in de mediasector. Daarnaast is marketingervaring eveneens sterk aanwezig. Ook opvallend: er zetelt in deze raad van bestuur geen enkele onafhankelijke expert of bestuurslid met andere roots of kleur. Bijkomend: alle twaalf bestuurders zijn boven de 45 jaar.

Ik heb de volgende vragen. Op 4 maart 2022 werd een open oproep naar kandidaten gelanceerd door het onafhankelijk en extern benoemingsadviesbureau Schelstraete Delacourt Associates. Geïnteresseerden konden zich kandidaat stellen tot uiterlijk 29 maart 2022. Er reageerden in totaal 136 kandidaten. Is de oproep actief verspreid naar mensen met migratieroots, jongvolwassenen, personen met een beperking? Op welke manier? Hoeveel stelden er zich kandidaat? Hoeveel zaten er, na screening, in de selectiegroep van 24 kandidaten?

Het aantal traditionele, lineaire tv-kijkers is gehalveerd. Het aantal radioluisteraars jonger dan 40 jaar is sterk afgenomen. De VRT moet nieuwe paden bewandelen om jongeren en jongvolwassenen aan te spreken. Professor Raats zegt hierover in *Gazet van Antwerpen* van 20 mei 2022: "Als je een jongerenpubliek wilt, moet je er dicht bij staan. En hen vooral niet onderschatten." Acht u het niet noodzakelijk dat er ook een stem van een jongvolwassene aanwezig is in de raad van bestuur?

Op het gebied van bedrijfsvoering en marketing scoort de expertise van de onafhankelijke bestuurders alvast heel goed. Hoe beoordeelt u de variatie aan expertise van de nieuwe onafhankelijke bestuurders? Zullen zij ook voldoende input kunnen geven als het gaat over de maatschappelijke opdracht van de VRT?

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Sta me toe om nogmaals kort de procedure en de chronologie te schetsen van hoe de aanwijzing van de vier onafhankelijke bestuurders is gebeurd.

De uittredende raad van bestuur heeft als eerste stap een functieprofiel opgesteld van onafhankelijk bestuurder. Vervolgens heeft diezelfde raad van bestuur de consultant

Schelstraete Delacourt Associates aangesteld als onafhankelijk en extern benoemingsadviesbureau.

Op 4 maart 2022 heeft de raad van bestuur de open oproep tot kandidaatstelling gelanceerd, waarover ik dadelijk wat meer vertel. Geïnteresseerden konden zich kandidaat stellen tot uiterlijk 29 maart 2022. Daarop werden 24 kandidaten geselecteerd op basis van een screening van de motivatiebrieven, cv's en een eerste toets aan de onafhankelijkheidscriteria. 8 kandidaten werden uiteindelijk door het onafhankelijk en extern benoemingsadviesbureau aan de Vlaamse Regering voorgedragen, en dit op grond van 2 elementen.

Het eerste element betreft hun aantoonbare deskundigheid in het algemeen bestuur van de VRT of hun specifieke deskundigheid in de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin de VRT actief is. Het tweede is hun onafhankelijkheid ten aanzien van de deelgenoten en het dagelijks bestuur van de VRT.

Bij de vergelijking werden uiteraard ook de criteria uit de open oproep in acht genomen, in combinatie met het doel om enerzijds een evenwichtige participatie tussen mannen en vrouwen na te streven, alsook een complementaire samenstelling van de raad van bestuur, omdat complementaire kennis, vaardigheden en achtergrond in hoofde van de leden nu eenmaal onmiskenbaar bijdragen aan een professionelere besluitvorming van de raad van bestuur als geheel.

Uit de acht kandidaten die door Schelstraete werden voorgedragen, heeft de Vlaamse Regering tot slot de vier eerst voorgedragen kandidaten voorgedragen aan de buitengewone algemene vergadering van de VRT voor benoeming als onafhankelijk lid van de raad van bestuur. Tot zover nog eens een overzicht van de gehele procedure.

Wat nu uw concrete vragen betreft, kan ik u meedelen dat de raad van bestuur van de VRT het profiel van de kandidaten bewust zodanig heeft beschreven dat een diversiteit van profielen zich kon aanbieden. Er werd daarbij bijvoorbeeld geen leeftijdsvereiste ingeschreven, maar er werd wel een minimumervaring en expertise vereist in de vorm van een ruime ervaring van minimum vijf jaar op directieniveau of als bestuurder in een onderneming of overheidsinstelling, bij voorkeur in de mediasector of een sector die daarbij aanleunt, zijnde telecommunicatie, technologie, reclame – inclusief creative agencies –, gaming, audiovisuele productie, georganiseerde cultuur enzovoort.

De open oproep werd breed gelanceerd, zowel op de communicatiekanalen van de VRT als op de communicatiekanalen van Guberna, ook op mijn eigen kanalen als ook via diverse kranten en gespecialiseerde tijdschriften. De oproep werd verder ondersteund via sociale media, onder meer LinkedIn.

136 personen stelden zich kandidaat, waarvan 103 mannen en 33 vrouwen. Bij de geselecteerde kandidaten waren er 14 mannen en 10 vrouwen. Als we de selectiegroep spreiden per leeftijdssegment, dan zien we het volgende resultaat. Er waren geen personen jonger dan 35 jaar. 5 personen waren tussen 35 en 45 jaar, 9 personen waren tussen 45 en 55 jaar, 6 personen waren tussen 55 en 65 jaar en 4 personen waren ouder dan 65 jaar.

Over de eventuele afkomst van de kandidaten of over hun eventuele fysieke beperking werden er evenwel geen data verzameld wegens privacyredenen.

Als minister van Media én Jeugd ben ik het uiteraard volmondig eens met de stelling dat de VRT voldoende jongeren en jongvolwassenen moet kunnen bereiken. De leeftijd van de bestuurders is daarbij voor mij evenwel niet het meest doorslaggevende element. Wat de doorslag moet geven, is of de bestuurders vertrouwd zijn met het

bereiken van jongeren en nieuwe generaties als doelgroep. Die kennis en ervaring is wel degelijk aanwezig bij sommige van de onafhankelijke en politieke bestuurders.

De VRT zet overigens zelf ook sterk in op het bereiken van deze doelgroep via haar aanbod en via haar werking. Er is ook een sterke betrokkenheid van organisaties als de Vlaamse Jeugdraad.

Wat uw derde vraag betreft, wil ik erop wijzen dat wij vier van de twaalf bestuurders van de raad van bestuur aanduiden. Wat de man-vrouwverhouding betreft, is er pariteit: twee op de vier. Bij de politieke vertegenwoordigers is dat drie op de acht. Het is natuurlijk de taak en de verantwoordelijkheid van elke fractie om daarop toe te zien. Zo heb ik vastgesteld, collega Meuleman, dat jullie een jonge vrouw hebben vervangen door een oudere man. Dat is een keuze van jullie fractie. Maar dat speelt natuurlijk ook mee voor de diversiteit en de samenstelling van de raad van bestuur. Daar ligt dus ook een belangrijke verantwoordelijkheid voor de fracties, naast de verantwoordelijkheid voor de onafhankelijke bestuurders.

De laatste vraag ging over bedrijfsvoering en marketing. Zoals ik al zei, is bij de selectie en de voordracht bijzondere aandacht besteed aan de collectieve deskundigheid van de onafhankelijke bestuurders. Het is bijgevolg mijn overtuiging dat elk van de onafhankelijke bestuurders een belangrijke variatie aan expertise binnen de raad van bestuur zal brengen, die complementair is aan de expertise van de andere onafhankelijke bestuurders en van de politieke leden van de raad van bestuur.

Het is zeker ook niet zo dat de onafhankelijk bestuurders enkel goed thuis zouden zijn in bedrijfsvoering en marketing. De voeling met de maatschappelijke opdracht van de VRT was uitdrukkelijk een van de selectiecriteria van de open oproep. Ook binnen de vervolgstappen van de procedure werd gepeild naar de vertrouwdeheid van de kandidaten met de maatschappelijke opdracht van de VRT en het mee toekomstgericht kunnen nadenken vanuit hun onafhankelijke positie over de rol en werking van de VRT in een snel veranderende mediaomgeving.

Angelo Rahimy: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Ik denk dat de aanwerving van de vier experts een unieke gelegenheid was om die raad van bestuur wat te verbreden. Mijn eerlijke mening is dat er misschien een systeemfout zit in de functiebeschrijving die opgesteld werd. Als men al een 'ruime ervaring als bestuurder' moet hebben, of als directielid – ik weet niet hoe u het precies verwoord hebt –, dan wordt het wel heel moeilijk om jongeren aan te trekken. Dat blijkt dan ook uit de cijfers: als er geen enkele persoon onder de 35 zich kandidaat gesteld heeft, dan zit de weeffout in feite al in het begin van de procedure. Nochtans weet ik dat we, toen hier de discussie over de samenstelling gevoerd werd, gevraagd hebben om ervoor te zorgen dat er ook jongeren bij zouden zijn, omdat zij de besten zijn om te adviseren over de manier om jongeren te bereiken.

Minister, we waren beiden aanwezig bij het debat in het Hannah Arendt Instituut over feiten en fictie, over fake news en hoe dat te ontmaskeren. U zat daar in het panel en ging er in debat met Amir Bachroui, die erop wees dat de dingen waarvan wij denken dat ze werken, zoals de traditionele factchecks, bij jongeren niet echt aanslaan. Hij had het over alternatieve manieren die beter zouden zijn om jongeren te bereiken om bijvoorbeeld fake news te ontmaskeren. Als we jongeren willen bereiken – iets wat wij echt belangrijk vinden en wat volgens ons ook behoort tot de essentiële rol van de VRT –, dan denk ik dat dat op een betere manier gereflecteerd moet worden in de raad van bestuur.

En 'point taken' wat de aanduiding van de politieke vertegenwoordiger betreft. Ik denk dat daar een evolutie bezig is. Wij proberen zelf intern telkens weer te streven naar expertise, maar ook naar diversiteit en vrouwen. We hebben daarin nog een

evolutie door te maken, denk ik, hoewel we, als je het geheel van benoemingen van onze partij zou bekijken, toch erg ons best doen op dat vlak. Maar in dezen kon je vissen uit een toch wel heel grote poel van onafhankelijke experts. Ik denk dus dat die functieomschrijving een volgende keer beter eens onder de loep genomen wordt, om ervoor te zorgen dat jonge mensen kandideren, met een andere dan de traditionele bestuurservaringsexpertise, om hen binnen te brengen bij de VRT.

Angelo Rahimy: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Mevrouw Meuleman, ik wil eerst en vooral zeggen dat de raad van bestuur de procedures uitschrijft. Het is moeilijk om daarin tussen te komen. Voor de rest treed ik de minister bij: de bedoeling van het binnenhalen van onafhankelijk bestuurders is in de eerste plaats expertise. Kwaliteit gaat toch boven persoonlijke kenmerken. We gaan toch niet positief discrimineren. U haalde een ex-collega aan. Ik veronderstel dat het gaat om de heer Bart Caron. Ik kan me moeilijk voorstellen dat hij geen voeling heeft met jonge mensen. Zoals ik hem vijf jaar bezig heb gezien, heeft hij overal oren en ogen. Ik denk dat hij weet wat er leeft in de samenleving. In een groep van twaalf mensen kun je heel moeilijk de diversiteit van de volledige gemeenschap vatten. Zoals de minister zegt, zien we diversiteit liever op het scherm en in de werking van de VRT dan in het bestuur. Als we kijken naar het jaarverslag van de VRT, is de organisatie op dat vlak heel goed bezig. Er is voldoende diversiteit in de werking en op het scherm.

De omroep gaat ook regelmatig in gesprek met belangen- en minderheidsgroepen. Ik maak me sterk dat de zaken die daar worden aangekaart, de weg vinden naar het bestuur en naar het comité.

Ik wil daar nog één ding aan toevoegen: in mijn ogen is 45 jaar nog piepjong.

Angelo Rahimy: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik vind net dat de VRT de laatste tijd meer diversiteit toont. We zien dat een aantal nieuwe jonge schermgezichten worden gelanceerd via onder andere Ketnet. Het valt me echt op dat de diversiteit daar aan het vergroten is. Zoiets heeft natuurlijk ook tijd nodig. Eerlijk gezegd doet een raad van bestuur vrij onzichtbaar werk en maakt het op zich niet zo heel veel uit. We moeten opletten met aan leeftijdsdiscriminatie te doen. Collega Van Werde gaf het voorbeeld van de ex-voorzitter van deze commissie. Jong zijn heeft ook veel te maken met jong zijn in je hoofd en met mentaliteit, en niet alleen met leeftijd. Ik ben er niet echt een voorstander van om leeftijdsdiscriminatie in te voeren of bepaalde quota voor min-zoveel-jarigen of plus-zoveel-jarigen.

Ik wilde gewoon mijn mening even uiten. Ik heb geen vragen voor de minister.

Angelo Rahimy: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Een van de topprioriteiten van de VRT, op vraag van de Vlaamse overheid en ook ingeschreven in de beheersovereenkomst, is net het versterken van de diversiteit, of het nu gaat over de medewerkers van de VRT of over de mensen die je op het scherm op televisie of online ziet. Daar zijn tal van voorbeelden van. Als het gaat over de aanstelling van Ketnetwrappers, komt bijvoorbeeld mijn vroegere gemeentegenoot Héritier Tipo naar voren, iemand uit Sint-Jans-Molenbeek met een diverse achtergrond. We hebben initiatieven, onder meer in partnerschap met Mediarte, zoals MediaNXT, waarbij we stages organiseren in de diverse mediabedrijven en ook bij de VRT om meer diverse profielen aan te werven als journalisten en medewerkers. Het is absoluut een topprioriteit om jonge mensen aan te werven en diverse profielen, mannen en vrouwen en gelijk welke genderidentiteit. Dat is heel erg belangrijk.

Iets anders is een raad van bestuur. Het is heel belangrijk om ook daar te werken aan diversiteit, maar expertise is natuurlijk wel de basisvoorwaarde om benoemd te worden als onafhankelijk bestuurder. Er zijn vier leden die specifiek vanwege hun expertise worden aangesteld. Het gaat om een expertise in het bestuur van de VRT of een expertise in de domeinen waarin de VRT werkt of in de mediasector. In die zin is het vragen van vijf jaar bestuurservaring in een raad van bestuur, in een directie- of bestuursfunctie niet meer dan logisch. Ik ben een beetje verrast, mevrouw Meuleman, dat u dat niet onderschrijft. Deze commissie heeft het decreet met die vereiste unaniem goedgekeurd.

Dat is niet onlogisch. Het gaat hier niet over een kleine organisatie of een vzw. Het is een nv van publiek recht met tweeduizend medewerkers met een omzet van een half miljard euro. Dat gaat over bijzonder zwaarwichtige verantwoordelijkheden. Als je vier van de twaalf bestuurders aanstelt vanwege bijzondere expertise, dan is dat bepalend. Daar mogen zeer graag jonge mensen bij zijn. In elk geval, collega Meuleman, niets belet uw fractie om ook een jonger iemand aan te stellen. Ik weet niet hoe ik uw houding hier moet definiëren. Is het hypocrisie of cynisme? Ik weet het niet. Ik heb alleen vastgesteld dat uw fractie een uitstekend iemand in de raad van bestuur had, namelijk een vrouw van 43 jaar oud, met een schitterende expertise en competentie ter zake en dat u die hebt vervangen door een man die toen 64 jaar was. Ik heb geen enkele commentaar op de persoonlijkheid en de competenties van de persoon in kwestie. Ik zal me daarover niet uitspreken. Maar het is wel een beetje cynisch om hier te komen klagen dat er onvoldoende jonge mensen in de raad van bestuur zijn. Het staat uw fractie vrij om andere voorstellen te doen voor uw eigen aandeel.

Angelo Rahimy: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hoeft zich niet zo op te winden. Er zijn twee zaken. De VRT doet inspanningen op het vlak van diversiteit en het bereiken van jongeren. Dat is absoluut zeer duidelijk. Maar er is een evolutie in raden van bestuur en hoe die samengesteld zijn. Vroeger waren het bijna allemaal oudere mannen die zetelden in raden van bestuur, ook van bedrijven in de privésector. Men is dan beginnen vinden dat het toch interessant is om daar een genderbalans te hebben. We hebben eigenlijk heel weinig vrouwelijke bestuurders. Het maakt het rijker als vrouwen deel uitmaken van de raad van bestuur, uiteraard met expertise. *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*.

U hoeft niet zo boos te zijn. Ik probeer rustig het woord te voeren. *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*

Oké, 'point taken'. Ik denk dat we volgende keer inderdaad op zoek zullen gaan naar een jongere, maar u moet hier niet de rekening maken van de interne keuken van mijn partij. Als ik begin met de rekening te maken van de interne keuken van uw partij en wat daar allemaal is gebeurd, dan kan daar ook een en ander over worden gezegd. Dat gaan we toch niet doen? U gaat toch niet de rekening maken van waarom Freya Piryns is vervangen door Bart Caron? Dat gaan we toch niet doen in de commissie? *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*

Ik stel vragen over de procedure die gelopen heeft over de aanduiding van vier onafhankelijke experts. Dat was niet op hetzelfde moment als de politieke bestuurders zijn aangeduid. En ik mag daar blijkbaar geen vraag over stellen, want dat ligt blijkbaar te gevoelig – ofwel is het te moeilijk. Ik denk dat het een meerwaarde zou zijn om ook jongeren als experts aan te stellen in de raad van bestuur. En dat heeft niets te maken met de aanstelling van de politieke bestuurders, die op een ander moment is gebeurd. *(Opmerkingen van minister Benjamin Dalle)*

Ik vind het flauw dat u zo doet en ik vind het ook ongehoord dat u hier de rekening zit te maken van twee mensen uit mijn partij. Er zijn daar wonden geslagen, en dat u dat nu hier doet, is – om eerlijk te zijn – echt ongehoord.

Angelo Rahimy: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het VRT-beleid met betrekking tot het verhogen van de schermaanwezigheid van mensen met een beperking – 3899 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over de manier waarop de media mensen met een beperking in beeld brengen – 3927 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Dit is een andere vraag over diversiteit bij de VRT. Iedereen heeft ondertussen de Facebookpost van comedian William Boeva gelezen, waarin hij erg pertinente vragen stelt bij het opvoeren van mensen met een beperking op tv in feelgoodprogramma's, iets wat hij de knuffelbeermethode noemt.

Hij wil in de media echte representatie van mensen met een beperking die op basis van hun talenten op tv en dan ook rolmodellen kunnen zijn. Voor de comedian is de periode dat er moet worden kennisgemaakt met de mensen met een beperking duidelijk voorbij. In dergelijke programma's zijn de deelnemers immers een lijdend voorwerp. Hij vraagt zich luidop af wanneer er programma's met hen worden gemaakt in plaats van over hen. Wanneer kunnen ze bijvoorbeeld het journaal of het weerbericht presenteren?

In de huidige beheersovereenkomst engageert de openbare omroep zich om mensen meer inclusief te tonen. De schermaanwezigheid van mensen met een beperking moet tegen 2025 van 1,5 procent naar 2 procent verhogen.

Minister, om deze doelstelling te realiseren, werkte de openbare omroep een breder actieplan uit in samenwerking met Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP), een organisatie die personen met een beperking vertegenwoordigt. U hebt daarover een jaar geleden in deze commissie het volgende gezegd: "Het actieplan dat nu wordt uitgewerkt, zal daar nog ambitieuzer op doorgaan. De VRT is daar volop aan bezig, ook in samenwerking met GRIP vzw, de organisatie van personen met een handicap. Het zou natuurlijk zeer mooi zijn als er ook eens een schermgezicht met een handicap zou komen. Dat is iets wat absoluut in de gedachten zit bij de VRT. Zij zouden eigenlijk graag tegen 2023 een nieuw schermgezicht voorstellen aan het publiek. Dat hangt natuurlijk van veel zaken af. Je moet tijd hebben om de juiste mensen te vinden, de gepaste coaching en training te geven. Het moeten natuurlijk topschermgezichten zijn, die van topkwaliteit zijn in hun job. Het is nu de ambitie van de VRT om dat daadwerkelijk te doen."

Bij de bespreking van het VRT-jaarverslag 2021 werd dit voornemen ook uitdrukkelijk bevestigd door CEO Delaplace. Hij stelde: "Onze schermgezichten zijn niet jong genoeg, niet vrouwelijk genoeg en niet divers genoeg. Dat moet veranderen. Onze selectie van schermgezichten is geen goede weerspiegeling van de samenleving". Volgens de heer Delaplace is het niet mogelijk om die situatie in een handomdraai om te keren. De verjonging en diversificatie van de schermgezichten opbouwen, dat kost tijd volgens hem.

Minister, na de Facebookpost van William Boeva roept dit toch wel wat vragen op. Kunt u toelichting geven bij de inhoud en de realisatie van het bovengenoemde actieplan dat de VRT heeft uitgewerkt samen met GRIP? Wordt GRIP ook betrokken bij de uitvoering en de evaluatie van dit actieplan en zo ja, wat is hun reactie? Welke stappen heeft de VRT al gezet om tegen 2023 een schermgezicht met een beperking te hebben? Wanneer zal dit schermgezicht effectief te zien zijn op het scherm en hoe wordt deze persoon geselecteerd en opgeleid? Welke concrete initiatieven neemt de VRT momenteel om de schermaanwezigheid van mensen met een beperking in het algemeen te verhogen van 1,5 procent naar 2 procent?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dank u, Minister, het is echt heel belangrijk, minister, dat je mensen met een beperking in de media aan bod laat komen, niet om hun beperking maar om de dingen die ze wel kunnen. Ik neem u eventjes mee in de tijd, want ik heb er nog een artikel over gevonden. We schrijven 10 februari 2021, dus anderhalf jaar geleden, toen we daar al een gedachtewisseling over hebben gehad, samen met u en de baas van de VRT, CEO Delaplace. Ik heb hem dat toen ook al gezegd. Ik weet nog dat het een online meeting was dus misschien is de boodschap niet zo blijven hangen. Maar ik heb hem toen gezegd dat mensen met een beperking ofwel in een slachtofferrol worden gezet om te laten zien hoe erg het is, ofwel in een totaal tegenovergestelde rol, de heldenrol om te laten zien wat die mensen kunnen en wat ze doen ondanks hun beperking. U moet weten dat dat mensen met een beperking, 20 procent van de bevolking, mateloos frustrereert. Zij willen gewoon dat je niet praat over hun beperking maar dat je die beperking aan bod laat komen als deel van die persoon, die ook heel veel andere dingen kan.

In dat opzicht was die brief van William Boeva natuurlijk weer treffend omdat hij zei dat er heel veel programma's zijn met en over mensen met beperking maar die passen nog altijd in dat stramien. Wat als we zo zouden doen, als het bijvoorbeeld zou gaan over de representativiteit van man en vrouw? Als we zouden zeggen: 'kijk eens wat die vrouwen kunnen' of 'ocharme, die vrouwen!'. Dat toont aan wat een achterstand we hebben. We hebben op vlak van diversiteit van andere mensen zo'n enorme weg afgelegd. Je ziet zo'n talentvolle mensen op het scherm van diverse afkomst, van gender, het maakt allemaal niet uit. Maar bij mensen met een beperking blijven we nog steeds achterop.

Ik had hoop destijds toen de CEO zei dat ik eigenlijk gelijk had. Ik heb hem toen het voorbeeld gegeven van de BBC die daarover een traject heeft opgezet. Dat gaat dan niet over zomaar iemand kiezen, het gaat dan echt over kijken of die wel het talent heeft. Als er niemand is, wordt er natuurlijk niemand geselecteerd. Maar het gaat er wel over om iemand te vinden in een autoriteitsfunctie, een weervrouw of een weerman bijvoorbeeld, een journalist, dat soort profielen. De CEO heeft toen gezegd – en dat gebeurt niet veel – dat ik gelijk had en dat ik een punt had en dat hij er werk van zou maken. We zijn nu anderhalf jaar verder en is er die oproep van William Boeve. Ik had eigenlijk verwacht dat de CEO zou zeggen dat ik gelijk had maar ook dat de VRT daar al mee bezig was en dat er snel resultaat van zou komen. Tenzij ik dat gemist heb, heb ik dat niet gehoord. Ik vraag me eigenlijk af wat er van die belofte van toen gekomen is en of we op weg zijn met een traject daarvoor. Gaat daar binnenkort beterschap in komen?

De voorzitter: De heer Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, voorzitter, en collega's voor de vragen over een heel belangrijk thema dat me ook zeer na aan het hart ligt. We hebben het er inderdaad al in deze commissie over gehad, inderdaad ook al met de CEO van de VRT. Ik heb toen verwezen naar een plan van actie waar de VRT aan werkt, onder andere in samenwerking met Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap

(GRIP) vzw, de organisatie voor personen met een handicap. Ik heb trouwens ook een dubbelinterview gegeven samen met Karen Donders, directeur bij de VRT, bij GRIP om daar ook het belang van te onderstrepen, zowel vanuit de aandeelhouder, de Vlaamse overheid, als vanuit het bedrijf zelf. Het is de bedoeling om samen te werken met heel veel verschillende organisaties. GRIP is daarbij natuurlijk een van de uitgelezen partners. De VRT tracht de expertise van die organisaties te koppelen aan de heel specifieke behoeften en vereisten die nodig zijn om een goed media-aanbod te kunnen realiseren.

Zo is er concreet een inclusienetwerk waarin VRT overleg pleegt met verschillende middenveldorganisaties. Zij geven ook concrete feedback aan VRT, stellen mee experts of contacten voor aan programmamakers, geven advies over taalgebruik, signaleren gevoeligheden in hun achterban, enzovoort. Op die manier werkt VRT actief samen aan een inclusieve beeldvorming. Er werden bijvoorbeeld inspiratiesessies georganiseerd met gastsprekers over onderwerpen als inclusief taalgebruik, representatie van bepaalde groepen enzovoort. De publieke omroep moet daarbij uiteraard altijd haar redactionele onafhankelijkheid voorop kunnen stellen en aanhouden. Maar die diversiteit aanmoedigen en zeker ook rond handicap is een belangrijk punt.

Ik heb de vorige keer ook aangegeven dat er, wat mij betreft, drie pijlers te identificeren zijn. De terechte oproep van William Boeva gaat vooral over de derde pijler. Maar ik breng toch ook even de eerste en de tweede pijler in herinnering. De eerste pijler is dat het soms zinvol is om personen met een beperking echt in functie van de handicap in beeld te brengen vanwege een belangrijk maatschappelijk thema of een belangrijke maatschappelijke problematiek, bijvoorbeeld door een probleem aan te kaarten waar mensen met een handicap specifiek mee kampen. Een voorbeeld daarvan dat ik geciteerd heb, is dat van Britt Van Marsenille die voor 'Factcheckers' met een rolstoel het openbaar vervoer heeft gebruikt en op die manier heel helder heeft aangetoond hoe moeilijk het soms is om met een fysieke handicap openbaar vervoer te gebruiken. Dan is het natuurlijk nodig om die handicap heel specifiek in beeld te brengen.

De tweede pijler houdt in dat de VRT mensen met een handicap ook graag in beeld brengt in een niet exclusief-informatief programma met het oog op verbinding, empathie en een beter begrip van de leefwereld van personen met een handicap. Daar zijn ook tal van voorbeelden van. Denk aan 'Durf te vragen' waar mensen met autisme aan bod komen in de rubriek 'Hoe dan wel'. In 'Iedereen beroemd' geeft de VRT op ludieke wijze praktische tips aan mensen die soms niet goed weten hoe ze moeten omgaan met mensen met een beperking. Ook andere mensen in een rolstoel en blinde mensen delen verhalen over hoe vreemd of gênant sommige mensen zich tegenover hen gedragen, en hoe het beter kan.

Ook 'Down the road' is een prachtig programma op basis van die tweede pijler. Het is een programma dat voor meer begrip en verbinding zorgt ten aanzien van mensen met het syndroom van Down. Dat is dan ook het enige punt in de oproep van William Boeva waar ik een kleine kanttekening bij wil plaatsen. Ik vind dat een zeer mooi gemaakt programma en een zeer waardevol programma. Het blijkt trouwens dat de kijker dat weet te waarderen. Uit een recente bevraging bleek dat dit programma 8,7 op 10 krijgt. Dat is bijna de grootste onderscheiding van de kijker. Het wordt geapprecieerd en het zorgt ook voor een beter begrip van die groep van mensen die trouwens ook heel divers is.

Dit neemt niet weg dat de aanklacht van William Boeva absoluut terecht is. De VRT is zich bewust dat ze nog stappen vooruit moet zetten. Mensen met een handicap moeten soms in beeld komen om wie ze zijn en om de competenties die ze hebben. In die zin is de vraag om een schermgezicht te hebben van een persoon met een handicap in een functie als nieuwslezer of iemand die het weerbericht brengt of

een andere belangrijke functie op televisie, een absoluut belangrijk punt. Ik reken erop dat het traject dat de VRT aan het voeren is om in 2023 iemand met een beperking in beeld te brengen, resultaten zal opleveren.

Het is natuurlijk geen resultaatsverbintenis. Je moet natuurlijk de beste figuur naar voren brengen, maar ik reken erop dat de VRT stappen vooruitzet. Voor mij is dat een belangrijke prioriteit waarvan ik weet dat dit voor de VRT zelf ook het geval is. Er zijn tal van voorbeelden waar dat vandaag gebeurt, denk aan 'Thuis', 'De Kemping', 'Homo Universalis'. Op die derde pijler moet absoluut harder worden ingezet.

Een inclusieve benadering van personen met een handicap moet worden versterkt in het aanbod van de VRT. Meer programma's zouden op een inclusieve manier personen uit diverse bevolkingsgroepen moeten tonen. De VRT geeft aan hieraan actief te werken.

Het team diversiteit bij de VRT stelt regelmatig interessante personen, bijvoorbeeld experts en creatieve talenten, voor aan programmamakers, probeert interessante ideeën te spotten in het buitenland en mensen in dialoogsessies bij elkaar te brengen. De VRT is ervan overtuigd dat zij tegen 2025 het streefcijfer van 2 procent mensen met een beperking zal halen.

Wel onderzoekt de VRT geregeld specifieke programma's op hun inclusiviteitsaanpak. Dat gebeurt aan de hand van kwalitatief onderzoek uitgevoerd door externe onderzoeksinstellingen. De resultaten van deze onderzoeken kan de VRT niet vrijgeven. Dat is immers gevoelige informatie die bedoeld is om het diversiteits- en inclusiebeleid goed te kunnen voeren. Het publiek maken van dergelijke resultaten zou dit beleid kunnen bemoeilijken.

Diversiteit en inclusie op het scherm volgt pas als er achter de schermen ook genoeg aandacht is voor diversiteit. Daarom moedig ik de commerciële zenders aan om daar werk van te maken. Dit jaar heb ik 200.000 euro uitgetrokken voor projecten ter bevordering van diversiteit en inclusie, onder meer op het vlak van handicap.

Ik geef twee voorbeelden. MediaNXT bestond vroeger als VRT NXT, waarbij we via tal van contactmomenten jongeren hebben toegeleid naar de VRT. Dankzij extra middelen is dit ook uitgebreid naar commerciële spelers DPG, SBS, Mediahuis en Woestijnvis. De middelen dienen om inclusie op alle fronten te bewerkstelligen, waaronder ook handicap.

We hebben ook Mediartist. Dat is een begeleidingstraject van Actiris voor Brusselse werkzoekenden die in de mediasector willen werken. Met extra middelen is het programma uitgebreid naar heel Vlaanderen, specifiek gericht op personen met een andere etnisch-culturele achtergrond, personen met een beperking en vrouwen binnen bepaalde functies. Het gaat dan bijvoorbeeld over cv-labs, leren pitchen, gesprekken met professionals uit de sector en persoonlijke begeleiding. Het zijn allemaal zaken om de diversiteit van de instroom in alle mediabedrijven te versterken, zeker ook op het vlak van handicap.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, het is goed om te horen dat er al heel veel gebeurt, vooral achter, maar ook voor de schermen. U gaf het voorbeeld van het gebruik van een rolstoel op het openbaar vervoer met Britt Van Marsenille. Ik heb dat ook ooit gedaan samen met een organisatie die werkte voor mensen met een beperking. Ik moest een hele trip doen met de bus in een rolstoel. Het is altijd goed om dat eens mee te maken, ook als volledig valide persoon.

Minister, u zegt ook dat er een en ander gebeurt inzake sensibilisering. 'Down the road' is natuurlijk een mooi programma, maar ik denk dat we ook moeten begrijpen

hoe William Boeva daarnaar kijkt en dat hij zegt dat die mensen wel zichzelf mogen zijn, maar het programma draait specifiek rond hen, met de nadruk op de handicap. Wat hij en de meeste mensen met een beperking willen, is dat men ze gewoon zichzelf laat zijn, dat ze hun talenten volledig kunnen ontplooiën op televisie. Er is gewoon te weinig representatie.

U zegt te hopen dat de VRT tegen 2023 eindelijk met dat schermgezicht komt. Wel, Frank Deboosere gaat met pensioen, misschien is daar al een vacature voor. Ik hoop dat men er echt mee bezig is of dat men via Mediartist mensen zoekt, of dat men bij de journalistenopleidingen hoort wie ze de laatste jaren hadden qua mensen met een beperking. Is men daar actief genoeg mee bezig? Ik maak me toch wat zorgen. Ik hoop echt dat die persoon wordt gevonden. Er is gestreefd naar 2023. Dat moet toch lukken, het kan toch niet dat dat niet lukt. Desnoods doen ze een open oproep. Ik begrijp niet goed dat er op het eerste gezicht weinig beweegt. Ik zei net tegen mijn YOUCA-studente: wie weet krijgen we hier een primeur. Hij of zij is er nog niet op een dikke twee maanden voor 2023. Laten we echt wel hopen dat die persoon er in '23 daadwerkelijk komt.

Er gebeurt heel veel, dat is allemaal wel waar, maar er kan echt meer. 20 procent van de mensen heeft een beperking, en die zijn niet allemaal zichtbaar. Er zijn er ook met een mentale of licht mentale handicap. Maar het kan toch niet dat we uit 20 procent van de bevolking niet die ene witte raaf kunnen vinden. Ik kan niet geloven dat het nu al zo lang duurt. Ik hoop dat u bij de VRT nog eens aandringt om daar echt werk van te maken, want ik kan me niet voorstellen dat er iemand in het parlement is die dit niet belangrijk zou vinden. Misschien moet u die boodschap nog maar eens meegeven.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal wat meer begrip tonen want geef toe dat het geen gemakkelijke zaak is. Je wilt naar de ideale wereld van volledige inclusie waar dat allemaal geen probleem is, maar je wilt ook niet te veel de nadruk leggen op zaken zoals quota en begeleidingstrajecten. Aan de andere kant heb je die zaken ook nodig om een beleid te voeren en ervoor te zorgen dat je tot die ideale wereld komt. Je ziet dat bij andere zaken waarbij we al een lange weg hebben afgelegd. Bij mensen met een andere seksuele geaardheid, met een andere afkomst of huidskleur en bij mannen en vrouwen, hebben we die evolutie ook gezien. Dat is ook niet van de ene op de andere dag gebeurd. Er is al dat vreemde tijdsgewricht waarin er besef en discussie is, maar nog niet meteen een oplossing. Daar zitten we nu in.

Als je kijkt hoe er in programma's van begin jaren 2000 wordt gesproken over homoseksuele koppels, dan past dat nu totaal niet meer in de tijdsgeest. Die issues zijn nu veel verder gevorderd dan toen. Ik ben optimistisch dat dat ook het geval voor mensen met een beperking zal zijn en dat de media, de VRT maar ook andere media, daarin een voorbeeldfunctie zullen vervullen. Ik ben er 100 procent van overtuigd dat dat zo zal zijn en dat we over tien jaar zullen zeggen dat we daar vijftien jaar geleden op een rare manier mee bezig waren.

In dat opzicht ben ik heel tevreden dat het traject blijft lopen. We verwachten de resultaten waarschijnlijk in 2023. Dat kan een belangrijke katalysator voor anderen zijn om dat patroon te volgen. We moeten niet alleen naar cijfers en naar de kwantiteit kijken, maar vooral naar de kwaliteit. Ik ben blij dat de VRT dat traject voortzet. Misschien is er dan discussie over wat iemand zegt en of 'Down the road' al dan niet een goed programma is. Maar dat is uiteindelijk niet de essentie. De essentie is dat we de discussie voortzetten en uiteindelijk komen tot een betere inclusiviteit. Ik ben ervan overtuigd dat dat uiteindelijk zal gebeuren. Ik ben wel tevreden met uw antwoord. Ik vond ook dat u daarnet niet zo boos was. We zullen dat hier verder opvolgen.

Marius Meremans (N-VA): Ik wil nog even het woord nemen omdat ik een tijdje geleden ben gaan luisteren naar de heer William Boeva. Hij heeft zijn levenstraject uiteengezet. Ik moet eerlijk zeggen dat als je dat allemaal hoort ... Als je hoort met welke moeilijkheden iemand met een beperking wordt geconfronteerd en hoe hij wordt gepercipieerd en dergelijke meer, dan begrijp ik wat hij op sociale media heeft gezegd. Ik wist dat die mensen het niet gemakkelijk hadden, maar ... Het hele traject vanaf de lagere school en dergelijke meer is niet zo eenvoudig. Ik begrijp wel en ik kan me levendig inbeelden dat hij daar kritiek op heeft of toch een aantal kanttekeningen plaatst.

Aan de andere kant is het ook goed dat we dat hier eens bespreken en dat iemand ons af en toe bij de les houdt en zegt dat er nog een aantal problemen zijn. In elk geval was inclusiviteit sowieso een belangrijk aandachtspunt in de beheersovereenkomst en we zien in het jaarverslag bij de kritieke prestatie-indicatoren (KPI's), waarbij een aantal zaken bereikt moeten zijn op het einde van de beheersovereenkomst, dat de VRT op dat vlak goed werkt. De VRT doet het beter dan de vooropgestelde twee procent. Met andere woorden: de VRT doet haar best.

Ik ben het eens met collega Vande Reyde dat ook de kwaliteit mee in overweging moet worden genomen. In de operationele doelstelling 2.2 staat dat de VRT moet streven naar een inclusieve beeldvorming van mensen zonder te focussen op de handicap. Als je dan zegt dat je specifiek op zoek gaat naar een schermgezicht met een beperking, dan focus je op die beperking. Waarschijnlijk is dat ook een deel van de verklaring van die lange zoektocht. Ik verwijs naar vroeger toen de VRT de kritiek kreeg dat de mensen die we op het scherm zien, geen juiste afspiegeling zijn van de maatschappij en dat er te weinig diversiteit is. We kunnen nu wel zeggen dat kwaliteit komt bovendrijven. Je ziet heel wat journalisten en presentatoren met een migratieachtergrond die het heel goed doen. Iedereen vindt het ook logisch en normaal en zo hoort het natuurlijk ook.

In elk geval vind ik het een goed idee om de cijfers over personen met een beperking en de re-integratie van mensen met een chronische ziekte op te splitsen. Iemand die in een re-integratieproces zit na een lange ziekte, kun je niet op dezelfde leest schoeien als iemand met een beperking. We moeten een oververtegenwoordiging van de ene groep vermijden. De bemerkingen van de collega's waren constructief. We zullen in het oog houden of de evolutie zich verder kan doorzetten.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik sluit mij aan bij het meeste van wat jullie gezegd hebben. Als u mij dat toestaat, zou ik misschien een kleine reactie willen voorlezen die ik op Facebook gezien heb, van iemand die zeer goed geplaatst is om dit te beoordelen. Ik vond in die reactie werkelijk perfect gezegd hoe we de uitdaging moeten zien. Het duurt niet zo lang; ik zal het even voorlezen. Het is dus een reactie op die post van William Boeva.

"Bedankt, William. Dit is een ongelooflijk sterk statement dat iedereen zou moeten lezen. En echt luisteren, zonder defensief of teleurgesteld te reageren. Het glas is nog verre van halfvol, maar er zijn wel stappen gezet. De verwijdering tussen mensen met en zonder een zogenaamde beperking is zo groot dat programma's als 'Down the road' wel degelijk heel wat betekenen voor de beeldvorming rond mensen met een beperking. Ze laten tenminste mensen zien in hun waarde, respectvol, en ook, waarom niet, met veel warmte. De makers en de zenders van deze programma's tonen hoe media een sterke en positieve rol kunnen spelen. Top! Maar William heeft gelijk. Dit gaat niet over inclusie, misschien zelfs integendeel. Het helpt mensen met een beperking nauwelijks vooruit om gewoon deel te kunnen uitmaken van onze samenleving. Hoe krachtig zou het zijn als diezelfde makers en media hun kracht en creativiteit gebruiken om mensen met een beperking echt te integreren?"

Geen programma's over, maar programma's met mensen die op het eerste gezicht 'anders' zijn. In quizzen, spelprogramma's, shows, duidingsprogramma's, fictie, gewoon erbij. En nog beter, geef hun de ruimte programma's mee te maken. Er komt zoveel meer talent vrij door die groep mensen ook een plaats te geven, vanuit hun kracht. Dat zou ongelooflijk inspirerend zijn. En dan zouden de media echt helpen, om niet alleen een steen te verleggen, maar de hele rivier anders te laten lopen. Zullen we dat afspreken?" Dat is Gert Ysebaert, CEO van Mediahuis, die dat geschreven heeft en die de problematiek ook zeer goed van nabij kent.

Ik denk dat dat eigenlijk de essentie is. Een programma als 'Down the road' is fantastisch en de makers hiervan geven werkelijk het beste van zichzelf om toptelevisie te maken met heel veel respect voor de betrokkenen. Maar we moeten ook verder durven gaan. We moeten ook durven die mensen met een handicap echt op een positie te zetten waar hun handicap totaal irrelevant is, waar het gaat over hun persoon en expertise. En effectief, expertise, kwaliteit komt bovendien, moet ook komen bovendien. Maar ik reken er ook op dat de VRT daar de nodige stappen vooruit blijft zetten.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, de VRT doet zeker haar best om een inclusiever beleid te voeren. U hebt net het voorbeeld gegeven met zo'n programma als 'Down the road', ook wel een absolute meerwaarde, en ook de nieuwe jonge schermgezichten op Ketnet, waar we het daarstraks over hadden. Maar zoals u zelf zegt, we moeten verder durven gaan. Er zal echt, vrees ik, een meer gerichte headhunting nodig zijn of het gaat nog lang duren eer men zomaar toevallig een schermgezicht met beperking gaat ontdekken. Ik hoop dus dat men er echt grondig mee bezig is. Dat is het enige wat ik vandaag met mijn vraag wilde bereiken. U deelt dezelfde mening, dus laten we hopen dat het nu snel kan gaan.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dat was een heel interessante reactie. Ik had ze nog niet gelezen, echt enorm interessant en boenk erop, zou ik zeggen.

Ik zal ook afsluiten met een kleine anekdote. Ik was gisteren uitgesteld naar Extra Time aan het kijken, dat is een voetbalprogramma. Daar zat een vrouw in, Heleen Jaques. Ik vond dat een zeer aangename stem, ik had ze al een aantal keren gehoord. Die zit daar gewoon als expert. Vrouw of zo, dat maakt echt niets uit. Maar ik herinner mij dat daar vijf jaar geleden volop discussie over was: moeten vrouwen in voetbalprogramma's of sportprogramma's zitten? Dat was toen een issue. Wij zijn nu zo ver gevorderd dat dat totaal geen issue is en dat die daar zit als experte, als analiste, vanwege wat ze kan en niet vanwege vrouw te zijn. Ik vind dat leuk. Soms heb je die discussies daarover nodig om tot zulke dingen te komen. Dat is de manier waarop onze samenleving uiteindelijk ook beter wordt. Dat wringt wat, dat zorgt soms voor wat 'ketose', maar uiteindelijk heb je daar wel een mooi resultaat. Ik ben er zeker van dat we met de dingen die we hier gezegd hebben, er ook gaan komen voor wat betreft mensen met een beperking.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over Belgisch-Nederlandse dubbing op streamingplatformen – 37 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik geef het woord aan mijn YOUCA-studente Zita Lelie.

Zita Lelie: Het dubben of nasynchroniseren van anderstalige televisieprogramma's of films is een gekende praktijk. Jammer genoeg stellen we vast dat internationale mediabedrijven zoals streamingplatforms, hiervoor vaak een beroep doen op Nederlandse stemacteurs en dus niet op Belgisch-Nederlandse of Vlaamse acteurs. Het is evenwel belangrijk voor de taalontwikkeling van onze kinderen en jongeren dat dergelijke gedubde content aansluit bij de taal die ze dagelijks gebruiken en horen. Het Nederlands-Nederlands is vandaag veel minder herkenbaar als de standaardtaal.

Ook de Acteursgilde, de Vlaamse belangenvereniging van professionele acteurs maar ook kinderpsychologen hebben hier aandacht voor gevraagd.

Tijdens eerdere parlementaire vragen erkende de minister de problematiek en beloofde hij stappen te zetten om de audiovisuele sector te overtuigen van het gebruik van het Belgisch-Nederlands bij het dubben.

Minister, welke afspraken werden hierover opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst met het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) dat ook subsidies toekent aan anderstalige audiovisuele producties?

Wie nam er deel aan de door u aangekondigde rondetafel en welke afspraken werden er gemaakt?

Welke inspanningen hebben de grote streamingplatformen zoals Netflix en Disney+ al gedaan om meer aandacht te besteden aan het Belgisch-Nederlands?

Zijn er ook afspraken gemaakt voor andere digitale toepassingen zoals Google Assistant of Alexa en Siri om ook Belgisch-Nederlandse stemmen te gebruiken?

Bent u bereid om dit onderwerp op de agenda te houden en verbeteringen te monitoren door regelmatig gesprekken met nationale en internationale mediabedrijven en digitale dienstenverleners te voeren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik zal de eerste twee vragen samen beantwoorden.

De rondetafel vond plaats in oktober vorig jaar op mijn kabinet. Voor de streamingdiensten waren Streamz en Netflix vertegenwoordigd. Disney+ was verontschuldigd, maar heeft wel een standpunt bezorgd. Ook de sector was vertegenwoordigd, met name door studio's Option Media, Image & Sound Factory en Sonhouse. Verder waren er mensen van de Acteursgilde, de Taalunie en van ons Departement Cultuur, Jeugd en Media.

De vertegenwoordigers van Netflix en Streamz werden bevraagd over hun beleid in verband met nieuwe en bestaande Vlaamse dubs en hun visie op de toekomst. Alle partijen rond de tafel waren het eens over het feit dat er een voelbaar cultureel verschil bestaat tussen Belgisch-Nederlands – of Vlaams-Nederlands zo u wil – en Nederlands-Nederlands en dat het aanbod op dat moment niet in evenwicht was. Persoonlijk vind ik dat er een goed evenwicht moet zijn tussen beide. Er moet voldoende Vlaams of Belgisch-Nederlands aan bod komen, omdat dat onze eigen benadering van het Nederlands is. Het kan ook geen kwaad dat kinderen en jongeren van jongs af aan met Nederlands-Nederlands in contact komen. Uiteindelijk is het één taal voor het hele taalgebied. Ze zijn zich dus bewust van die problematiek en willen ook een gezond evenwicht.

De studio's kaartten aan dat een aantal Vlaamse dubs zijn gemaakt die momenteel niet zijn terug te vinden zijn op de streamingplatforms. Dat is wel een gemiste

kans: als het bestaat, waarom zou het dan niet beschikbaar mogen zijn? Met Streamz is afgesproken om een lijst te delen met titels en zo na te gaan of de Vlaamse dubs alsnog kunnen worden aangeboden, indien aangekocht in pakket van de producer. Dan is het kosteloos.

Er zijn sinds het overleg contacten geweest tussen Streamz en de Vlaamse audio-productiehuizen. Daarbij hebben de productiehuizen aangegeven voor welke content voor kinderen er Vlaamse dubs bestaan. Streamz heeft die lijst doorgelicht en vastgesteld dat zij inderdaad voor enkele titels enkel de Nederlands-Nederlandse versie aanboden. Die titels zijn in april aangepast. Alle titels waarvoor Belgisch-Nederlandse dubs bestaan, zijn dus nu beschikbaar via Streamz. Streamz geeft aan dit verder goed op te volgen naar de toekomst toe. Dat is een positieve evolutie waardoor het aanbod rijker is geworden.

Er werd ook afgesproken om te bekijken of er nog een bepaling rond dubs kon worden opgenomen in de beheersovereenkomst van het VAF, die toen nog in opmaak was. In de beheersovereenkomst wordt nu bepaald dat in geval van dubbing in het Nederlands, het VAF zal opleggen dat minstens 75 procent van de stemmen in het Belgisch-Nederlands zal zijn. Dat geldt natuurlijk voor die films en producties en televisieseries die door het VAF zijn gesubsidieerd met Vlaams subsidiegeld.

Ik kom bij uw laatste drie vragen.

Disney+ heeft tijdens het overleg aangegeven dat ze in 2022 serieuze inspanningen wilden doen. En ze hebben woord gehouden. Alle nieuwe grote 'feature films' zijn ook beschikbaar met Belgisch-Nederlandse dubs. De oudere titels die al deel uitmaakten van de Disney+ bibliotheek, zijn intussen ook van Belgisch-Nederlandse dubs voorzien. Voor de series is het hybride dubbing-model gevolgd, met een 50/50 Nederlands-Vlaamse voice-cast.

Netflix heeft naar aanleiding van ons rondetafelgesprek eind vorig jaar de afspraken met hun studio's opnieuw bekeken, om Vlaamse dubs te kunnen aanbieden wanneer Netflix kindertitels licentieert. Als resultaat leveren zij nu dus Belgisch-Nederlandse dubs voor de meest bekeken kinderfilms uit de catalogus. Er is uiteraard nog ruimte voor verbetering, maar er zijn dus wel al belangrijke stappen gezet door de verschillende streamingplatformen.

Met andere spelers waar u naar verwijst, zoals Google en Apple, zijn geen afspraken gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, bedankt voor uw antwoord.

Het was inderdaad ongeveer een jaar geleden dat de rondetafel plaatsvond met de spelers die u opnoemde. We zien dat er dan toch verbetering is, wat goed is. Het gaat blijkbaar nog niet over alle producties. Waar het wel voor bestaat, neemt Streamz het op. Dat is intussen gebeurd.

De vraag is natuurlijk hoe we in de toekomst de dubbing in het Vlaams-Nederlands kunnen vermeerderen. U hebt terecht verwezen naar de beheersovereenkomst met het VAF. Op die manier hopen we dat er een soort vliegwiel in werking zal treden.

U bent misschien niet meteen verantwoordelijk voor Google Assistant en ik weet zelfs niet of u daar iets aan kunt doen. Op dit ogenblik bestaat daar niets voor. Als je met de auto rijdt, is het ook de Hollandse dame die je vaak hoort. Ik weet niet of er al een Vlaamse versie voor bestaat, want ik gebruik dat minder. Bestaat het? Ja. Dat soort zaken behoort misschien niet tot uw bevoegdheid, maar misschien kunt u er wel mee voor streven. Het is soms irritant, als we dat onder elkaar mogen

zeggen, om het Hollands-Nederlands te pas en te onpas te horen, of het nu op dubbingprogramma's of op de gps is. Mij irriteert het; anderen vinden het mooi. Het is ook een kwestie van smaak.

We zijn toch ook fier op onze eigen taal en we moeten die toch zoveel mogelijk in de media en op allerlei platformen gebruiken.

Ik zie dus dat er vooruitgang is. Het kan nog beter, zegt u. Misschien moeten we de vraag volgend jaar nog eens stellen of schriftelijk een ophijsting vragen van hoeveel producties er intussen in het mooi gedubde Vlaams-Nederlands zijn bijgekomen. Ik ben al heel tevreden dat er een merkbaar verschil is sinds een jaar geleden.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Collega's, gewoon een bedenking: Nederlands is maar een heel klein taalgebied. Als we dat dan ook nog gaan opdelen in Nederlands-Nederlands en Belgisch-Nederlands of Vlaams, dan vraag ik me gewoon af of de internationale positie van het Nederlands gaat verzwakken.

Dialect en regiolect moet kunnen in entertainmentprogramma's. Je kunt van je gasten niet verwachten dat ze allemaal perfect Nederlands spreken. Ze spreken gewoon hun eigen taal. In fictie ligt het voor mij anders. Standaardtaal, ja. Ik ben er wel voorstander van, maar ik moet eerlijk zeggen dat ik ooit heb meegespeeld in een serie die drie jaar liep. De regisseur ging helemaal in het begin naar een acteur toe en vroeg hem om een beetje 'vuiler' te praten, iets minder afgelikt omdat het de natuurlijkheid bevordert. Het is natuurlijk een interpretatie.

Bij digitale toepassingen vind ik dat een gedeelde standaardtaal wel wenselijk is, al is het maar voor de begrijpelijkheid. We moeten elkaar kunnen begrijpen. Ik heb het net even opgezocht. De Taalunie zegt: 'Er is plaats voor pluricentrisme. Standaardtaal met ruimte voor nationale variaties.' Dat vind ik wel mooi.

Marius Meremans (N-VA): Ik zou nog één ding willen zeggen. Het is misschien een rare vraag maar waarschijnlijk zijn er wel mensen in de zaal die vroeger naar de serie 'De smurfen' hebben gekeken. Er was een figuur, de Boerensmurf. Ken je die nog? Boerensmurf was de stem van Frans van Dusschoten, een bekend stemacteur. Hij praatte gewoon Drents. In Nederland nemen ze voor een landbouwfiguur vaak Drents. Bij ons is dat meestal Kempens of West-Vlaams. Maar iedereen begreep dat dus wel.

Ik volg zeer wat mevrouw Van Werde zegt. Ik verwijs ook naar de serie Undercover wat een zeer gesmaakte VRT-serie was, waarbij door de Nederlandse acteurs de streektaal van Noord-Brabant werd gesproken. Ook dat werd gesmaakt door de bevolking.

Ik denk dat we moeten opletten om niet volledig uit elkaar te groeien wat de taal betreft. Ik ondersteun zeker de oproep van mevrouw Van Werde. Het Nederlands is een middelgrote taal. Ik heb het vandaag nog gezegd: in Europees verband moeten we ons ook wel een beetje weren. Het is dus belangrijk om de band met het Noorden niet te lossen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik denk dat ieder van jullie relevante zaken heeft gezegd. Voor mij zijn er een drietal elementen belangrijk.

Ten eerste is er het pure pedagogische en dan kijk ik een beetje als de minister van Jeugd. De wetenschappelijke evidentie hierover is niet onverdeeld, maar veel ontwikkelingspsychologen vinden het wel relevant dat ook de eigen taal en het eigen accent naar voren komt en dat je als kind ook regelmatig het Belgisch-Nederlands

hoort. Maar er is ook niets verkeerd om regelmatig het Nederlands-Nederlands te horen. Als je dat wat pragmatisch benadert, is een evenwicht tussen de twee vanuit een pedagogisch perspectief verdedigbaar. 100 procent het één of 100 procent het andere is waarschijnlijk niet zo goed.

– *Elisabeth Meuleman treedt als voorzitter op.*

Ten tweede is een prioriteit in het beleid ook om de audiosector in ons land te versterken en te ondersteunen. De audiosector is een heel brede sector. Het gaat over klassieke radio, over podcasts, over vertelverhalen en over dubbing en inspreken van bijvoorbeeld animatiefilms. Die sector is een sterk groeiende sector en een creatieve sector met heel wat acteurs die niet alleen op televisie werken maar ook daar werken of exclusief met hun stem werken. Het is een sector die absoluut vooruit moet gaan.

We hebben de filosofie ontwikkeld dat datgene wat we meer dan 20 jaar geleden zijn gestart, namelijk heel sterke televisieproducties waar we nu ook de vruchten van plukken, we ook willen realiseren voor de audiosector. We hebben al veel stappen gezet. Ik denk bijvoorbeeld aan de externe productieplichting van de VRT die een vertienvoudiging voor audio inhoudt. Ik denk ook aan de ondersteuning via het VAF waarvoor we toch een beduidend bedrag voorbehouden. Ook voor de onderzoeksjournalistiek via het fonds Decroos vragen we om te werken met podcasts en dat soort formules. Dat is dus een belangrijk punt: onze eigen Vlaamse audiosector versterken.

Ten derde is het ook belangrijk om de banden te versterken tussen Nederland en Vlaanderen op het vlak van media. Er is ook een vraag van collega Vandaele over de samenwerking tussen VRT en NPO. Ik heb enkele maanden geleden staatssecretaris Uslu uit Nederland ontvangen en mijn kabinet is ook naar Nederland gegaan. Begin volgend jaar gaan we opnieuw naar Nederland om de banden te versterken, bijvoorbeeld rond producties in samenwerking tussen VRT en NPO, een televisieproductie rond mediawijsheid en rond onderzoeksjournalistiek. Er zijn tal van projecten waar we samenwerken.

Als je die drie elementen samenneemt, het pedagogisch aspect voor kinderen en jongeren, onze eigen audiosector en de goede samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen, dan is het logisch om te pleiten voor een gezond evenwicht tussen Nederlandse dubbing en Vlaamse of Belgisch-Nederlandse dubbing.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Minister, de vraag was natuurlijk ingegeven omdat er voornamelijk Hollands wordt gedubd bij de kinderprogramma's. Kinderen zijn nog volop aan het ontwikkelen. De moedertaal, die hier toch Vlaams is, is ook de basis van de taalverwerving. Als de kinderen dan op televisie gedubde programma's zien in iets wat lijkt op ons Vlaams maar soms toch ook wel degelijk van afwijkt, dan is dat op zich niet zo goed, denk ik.

Streven naar een evenwicht, is goed, maar er was een zeer groot onevenwicht. Het is goed dat de rondetafel heeft plaatsgevonden en dat de producenten en degenen die de dubbing doen, het hebben ingezien.

Als we ervoor kunnen zorgen dat een aantal programma's Vlaams-Nederlands worden gedubd, dan is dat ook voor onze acteurs een mooie verdienste. Het ging vroeger allemaal naar Nederlandse acteurs. Ik vind dat we dat evenwicht ook voor ogen moeten houden.

Het is zeker iets om op te volgen en hopelijk gaat het niet opnieuw achteruit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over nazorg voor kandidaten van televisieprogramma's – 250 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Voorzitter, dank u wel. Ik wil heel graag mijn vraag laten stellen door mijn YOUCA-stagiaire Mirela Schiopu.

Mirela Schiopu: Ik ben Mirela Schiopu. Ik wil praten over het verhaal van Noëmi Plateau, dat best heftig is. Toen ze anderhalf jaar oud was werd ze geadopteerd uit China. Toen ze 25 jaar werd, ging ze samen met haar zus op zoek naar haar biologische ouders. Een half jaar later was er plots een resultaat uit een DNA-databank. De biologische vader vroeg echter een tweede test, en die bleek ineens een pak meer onzekerheid met zich mee te brengen. Plots bleek haar afkomst niet meer zeker. Het hele verhaal is te zien in 'We are family' op VRT Max.

Noëmi bracht haar verhaal in 'Laat' naar aanleiding van de ophef die in Nederland ontstaan is rond het programma 'Spoorloos'. Onderzoek bracht daar aan het licht dat er meerdere gevallen zijn van geadopteerde kinderen die werden gekoppeld aan een verkeerde familie.

Dergelijke problematiek brengt me opnieuw bij een thema dat ik hier in dit parlement al eens eerder heb aangekaart: de nazorg voor kandidaten die deelnemen aan televisieprogramma's. Ik deed dat in februari 2022 naar aanleiding van de schandalen rond misbruik die aan de oppervlakte kwamen tijdens opnames van 'The Voice Of Holland'. Maar, en dat haalde ik toen ook al aan, ook voor andere programma's, zoals 'De Mol', 'Temptation Island' en 'Big Brother', kan een aanbod van psychologische nazorg handig zijn. Het omgaan met plotse bekendheid kan soms zwaar wegen, net als de onderwerpen die aan bod komen in het programma.

Ik kan me voorstellen dat de impact van het programma 'Spoorloos' op de deelnemers stevig is. Het gaat dan niet over plotse bekendheid, maar over een bodem die ineens onder je weggehaald wordt. Op zoek gaan naar zekerheid over je afkomst en eindigen met alleen maar meer onzekerheid is allicht hard om dragen. Dat het geen uniek Nederlands fenomeen is, bewijst het verhaal van Noëmi. Tegen deze achtergrond had ik van de minister graag een antwoord gekregen op de volgende vragen.

Worden ook tijdelijke medewerkers en niet-professionelen (deelnemers, kandidaten) gevat door de Integriteits-, Programma- en Sociale Charters van de VRT?

Private mediabedrijven hebben zich verenigd rond uw actieplan tegen grensoverschrijdend gedrag, DPG Media kent daarenboven nog een eigen charter Inclusiviteit. Gelden die charters ook voor tijdelijke werknemers en niet-professionelen?

Nemen de openbare en private omroepen al initiatieven in het kader van de nazorg voor kandidaten bij televisieprogramma's? Zo ja, dewelke?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u, Mirela, voor de vragen. Ik zal beginnen met gezamenlijk te antwoorden op uw eerste twee vragen.

De publieke omroep laat me weten dat ze heel veel belang hecht aan een goede begeleiding van personen die deelnemen aan programma's. De VRT voorziet begeleiding bij alle programma's die een gevoelig thema behandelen, zoals bijvoorbeeld

bij adoptie. Programma per programma en onderwerp per onderwerp wordt dit nagegaan. De redactieleden van een productie hebben vaak contact met deelnemers. Als uit gesprekken blijkt dat professionele begeleiding nodig is, dan wordt die ook voorzien en aangeboden. Die steun start vanaf de voorbereiding en loopt door tot een tijdje na de uitzending.

Het VRT-programm charter bevat deontologische richtlijnen voor iedereen die meewerkt aan of meebeslist over een productie. Het charter geldt ook voor tijdelijke werkkrachten of zelfstandige makers. In het programm charter wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van makers tegenover deelnemers. Dat gaat over de aandacht voor hoe deelnemers in beeld worden gebracht, de plicht om deelnemers goed te informeren en gepaste begeleiding. Daarbij gaat extra aandacht naar wie kwetsbaar is, met een bijzondere verantwoordelijkheid tegenover kinderen en jongeren, uiteraard. Ketnet voorziet bijvoorbeeld een zeer specifiek begeleidingstraject voor alle fictieprojecten en langdurige spelprogramma's met kinderen.

U verwijst ook naar het Sociaal Charter voor de Mediasector, dat is een geheel van engagementen en gedragsregels die in samenspraak met de verschillende stakeholders uit de mediasector werd samengesteld en ook onderschreven is door de private mediabedrijven. Dit charter heeft evenwel geen betrekking op deelnemers aan programma's.

Ik kom dan op uw derde en laatste vraag over de private mediabedrijven en wat DPG Media doet.

DPG Media laat weten dat ze met haar Inclusiviteitscharter streeft naar een inclusieve werkomgeving. Daarin worden een aantal ambities beschreven die gelden voor alle DPG Media-medewerkers en iedereen die meewerkt aan het succes van DPG Media. Het charter is van toepassing op alle DPG-medewerkers, ook freelancers.

Voor wat betreft nazorg van kandidaten zijn er bij DPG geen contractuele bepalingen maar er zijn natuurlijk wel algemene deontologische en ethische richtlijnen. De vertrouwenspersonen kunnen steeds ingeschakeld worden door iedereen die betrokken is bij een DPG Media-productie, ook door deelnemers.

Indien het programma dat vereist, voorziet DPG Media ruimte voor psychologische begeleiding van de kandidaten of deelnemers. In die gevallen wordt er ook steeds een contactpersoon bij DPG Media aangegeven. Er wordt ook geïnvesteerd in opleidingen en hulp in het beheer van negatieve pers en het omgaan met negatieve reacties op social media.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, professionele medewerkers of mensen die in een professionele context betrokken zijn bij een journalistiek programma kennen een goede bescherming. In het kader van het charter van de VRT bijvoorbeeld of het Inclusiviteitscharter van de DPG Media dat u aanhaalde of de deontologische code voor journalisten zijn de zaken duidelijk en afgelijnd. Dat is een heel goede zaak. Er zijn ook heel veel stappen gezet om dat zo bekend mogelijk te maken. We hebben een heel solide basis. Maar we hebben de indruk dat de mate van bescherming voor vluchtigere passanten, deelnemers aan spelprogramma's en dergelijke meer, een pak lager ligt. Voor niet-professionele deelnemers, kandidaten van een programma – hoewel gevat door een aantal van de richtlijnen zoals u net aangeeft – lijken de communicatie en bekendmaking een pak minder dan bij mensen die daar in een professionele context regelmatig op gewezen worden. Nochtans kunnen zij zeker nadelen ondervinden.

We hadden het daarstraks over de aanleiding van de vraag, het Nederlandse programma 'Spoorloos'. Maar dat geldt ook bij deelname aan een programma zoals

'Blind getrouwd'. Tijdens de uitzending, maar ook jaren later, worden er nog artikels geschreven als ze als experimenteel getrouwd koppel een kind op de wereld zetten, want 'Blind getrouwd' is een experiment. Die mensen worden daar later, na de uitzending, mee geconfronteerd. In welke mate blijft het hangen dat ze ergens terecht kunnen, wanneer dat één keer gevallen is? Ik weet natuurlijk dat u niet alles kunt ondervangen. Maar u weet dat ik er graag op hamer om dat zoveel mogelijk te doen.

Ik heb nog een concrete vraag. Naast de televisiebedrijven zijn er ook de productiehuisen. U haalde heel wat richtlijnen en charters aan die binnen de televisiebedrijven gelden. U haalde ook de productiehuisen aan, waar er deontologische codes en dergelijke meer zijn. Maar is het concreet omschreven op welke manier, volgens een geijkte methode, er moet worden omgegaan met kandidaten en deelnemers? Is de manier om daarmee om te gaan iets wat de sector afspreekt?

Tot slot, minister, hamer ik graag op de bekendmaking en de herhaling. Op welke manieren worden de kandidaten meegenomen in het verhaal? U gaf aan dat ze ervan op de hoogte worden gebracht. Bij Ketnet bijvoorbeeld worden ze nadien nog gecontacteerd. Wat zijn de mogelijkheden die hen worden aangeboden? Hoe concreet wordt die hulp gemaakt? Is het 'hey, als je ergens terecht wilt, dat kan' of is het 'hey, als je ergens terecht wilt – ik verwijs bijvoorbeeld naar slachtofferhulp bij de politie – kun je terecht op dit nummer, via dit kanaal, bij deze mensen die je hiermee kunnen helpen'.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Perdaens, het is natuurlijk zo dat er een tijdje na een programma nog ondersteuning of opvolging kan worden geboden. Maar dat hangt een beetje van het type programma af. Iemand die op televisie komt en op die manier een zekere bekendheid verwerft, kan nadien nog interessant zijn in andere media. Dat is het geval en men moet zich daar terdege bewust van zijn. Het is normaal dat niet-professionele makers of deelnemers zich daar niet noodzakelijk bewust van zijn. Dat is een element van mediawijsheid. In 'Mediawijsheid' en 'Nieuws in de klas 2.0' gaan we voor de eerste en tweede graad middelbaar onderwijs niet alleen gewoon nieuws aanbrengen, maar ook bespreken wat het is om nieuws te maken als journalist. Dan leer je goed kennen wat nieuws is. Het is heel belangrijk dat jonge mensen zich bewust zijn van hoe nieuws wordt gemaakt en wat nieuws is.

Natuurlijk, als je meedoet aan een publiek programma – zeker een controversieel programma zoals 'Blind getrouwd' indertijd controversieel was, en dat misschien nog is – dan moet je wel weten dat het kan dat je daar nieuws mee maakt en dat je persoonlijke situatie interessant kan zijn voor journalisten. Je hebt daar zelf een stuk verantwoordelijkheid in als je meedoet aan televisieprogramma's. Dat vind ik wel. Ik vind dat iedereen moet beseffen dat, als je meedoet aan een programma, zeker een commerciële format, dat dat in de pers kan komen. Dat is logisch, mensen moeten dat weten. Maar de begeleiding, de productie, de zenders hebben natuurlijk een taak om daarrond te sensibiliseren en tips te geven, zeker zoals het bijvoorbeeld gebeurt bij DPG Media waar het gaat over negatieve reacties in de pers of op sociale media.

Een uniforme aanpak die gekend is door alle bedrijven en productiehuisen, groot en klein, met draaiboeken en zo, vind ik een beetje verregaand. Dat hangt af van programma tot programma. 'Blind getrouwd' is iets anders dan een immoprogramma of een huizenprogramma. Ik denk niet dat je daar uniforme draaiboeken of geijkte procedures op kunt zetten. Wel is het natuurlijk zo – het kwam ook voor in het actieplan tegen grensoverschrijdend gedrag – dat elk mediabedrijf, ook de kleine productiehuisen, altijd moet investeren in een aanspreekpunt, een vertrouwenspersoon, die aanspreekbaar is voor alle problemen die te maken hebben met

grensoverschrijdend gedrag. Dat kan ook iemand zijn die rond dit soort thema's tips kan geven. Het is iemand die aanspreekbaar is, die vertrouwen geniet en die uiteraard vertrouwd is met de mediasector.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het slotwoord.

Freya Perdaens (N-VA): Heel erg bedankt, minister. Bescherming tegen en aanspreekpunten voor het melden van grensoverschrijdend gedrag raken gelukkig stilaan ingeburgerd, zeker ook in de media. Meer het lijkt alsof de vluchtige passanten heel vaak de nadelen, maar veel minder vaak de ruggensteun krijgen die we binnen de mediasector al heel erg ingeburgerd hebben gekregen. We kunnen niet verwachten dat iedereen de gevaren of de gevolgen van een deelname aan een programma correct kan inschatten. Je hebt daar, zeker en vast, een eigen verantwoordelijkheid. Maar het is een verhaal van twee kanten. Het kan nooit kwaad om te blijven hameren op het vinden van de weg naar de hulpkanalen en om dat mee te nemen als basisvoorwaarde in communicatie en contact met deelnemers en kandidaten. Dat is elementair.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.